ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 248 (13564)

1971 оной октябриин 20, среда

Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө бүри үргэнөөр ...лгэрүүлэе!

Коммунис байгуулалтын шэнэ амжалтанууд тээшэ, урагшаа!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

БАЯСУУЛМААР ДҮНГҮҮД

...эндэ үргэнөөр тэмдэглэг... хүдөө ажахын хү... заншалта һайндэ... эрхим амжалтаар ... Ивалгын ОПХ-гай та... горитойхон орол... хүдэлмэрилөө. Үнгэр... турпада дурсаг... хүдэлмэрилэг... һү, мяха ноо... таряа болон бусад про... тушааха III кварталайн... болзортонь дүүргэжэ ... Тиин энэ амжалта яа... гэхэдэ, нэгэдэхеэр, ... ажалай бригa... гүүртэ, отаранuудта ... механизатор, малшад, хо... социалис мүрысөөн ... байна. Хоёрдо... дүнгүүд һара, ... согсологдожо, он... материальна ... талаар урмашуу... эрмэлзэлыень бүри ... Тэрэшэлэн ажалаа ..., бар хүсөөр бү... бүхыдэнь онь... аша үрэ эндэ ...гдана.

... сагай уларилай хэды ... байбашье, тус ажахын ... баян ургаса ... гектарай дунда зэргээр ... хуряаһан байна. ... хүрэнгын таряа ур... отделениин меха... гектарай 20 центнер ... абаһан юм. Игэ... гүранэй элеваторта ... түсэбөө 150 про... бэлэй. Тэрэшэлэн ... центнер үрэһэ хүрэнгэ ... сүм бэелүүлэг...

... үедэ ажахын ... комбайнернууд шэн ... ажаллаһан юм. Жэ... отделениин ком... Генинов, тэрэнэй ... отделенидэ ажалладаг ... гэгшэд халаа... 150 процент хү..., социалис мүрысөөн... байна.

... һарын хура бороо...той байбашье һаань, тус ажахын огородшод ургасаяа һайнаар харууһалжа, огородой эдеэ элбэг дэлбэгээр хуряажа абаа. Үнинэй огородшон А. Б. Дымбрыловэй хүтэлбэрилдэг овощ ургуулагшадай бригада байгша онойнгоо түсэб бэелүүлээ.

Ороохо таряанай, хартаабхын, овощой ургаса эрид дээшэлүүлхэһээ гадна, сабшалангайнгаа үрэжэл һайжаруулха хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулагдадаг болонхой. Байгша ондо ажахын кукурузашад оролдосотой шударгыгаар ажаллаһанайнгаа ашаар бүхыдөө 14870 тонно ногоон эшэ набша силос болгон дараһан байна. Тиихэдэ луговодууд даажа абаһан сабшалан дээрэһээ гектарай дунда зэргээр 14,8 центнер үбһэ хуряажа, 45848 центнер үбһэ һүрилэн сомоо. Гадна 2-дохи отделениин луговодууд даалгагдаһан 763 гектар сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулһанайнгаа ашаар гектарай 18 центнер үбһэ сабшажа абаа.

Гэхэтэй хамта Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын луговод, механизаторнууд энэ жэл анха түрүүшынхиеэ 1668 тонно сенаж хээ.

Мүнөө үедэ мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдынь шэнэ табан жэлэй туршада ниитынгээ малай үбһэ тэжээл улам элбэгжүүлхэ талаар зарим тэды зорилгонуудые хараалжа, мал ажалайнгаа ашаг шэмые яажа дээшэлүүлхээр горитойхон хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Жэшээлбэл, ойрын жэлнүүдтэ энэ ажахы һаамхай үнеэдэй, туралнуудай, үүлтэртэ залуу малай бэлшэхэ һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохоор хараалаа. Тэрэшэлэн тэжээл бэлэдхэлгэдэ шэнэ онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, үргэлжэдэнь комплексно аргаар оньһожоруулха хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана.

Эхэ орондоо мал ажалай продуктнуудые элбэгээр тушааха талаар тус ажахын малшад, һаалишад зарим тэды һайшаамаар дүнгүүдые туйлаһан байна. Тиигэжэ мяха тушааха 9 һарын түсэб 108,8 процент, һүн—107 процент, ноохон 100 процент дүүргэгдээ.

Эндэ коммунист Дымбрыл Бадмаевич Бадмаевай хүтэлбэрилдэг һаалиин гурбадахи гүүртын һаалишадай туйлаһан амжалта онсолон тэмдэглэмээр. Ушарынь хадаа, тус гүүртын хүдэлмэрилэгшэд һү һаалияа нёдондонойхиһоо 104,2 процентээр дээшэлүүлжэ, үнгэрһэн юһэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 2580 килограмм һү абаһан байна. Тиигэжэ хараалагдаһан даабаряа 108,6 процент бэелүүлээ юм. Гадна түрүү һаалишан Дашима Очирова Зоя Колесова хоёр жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 3238 килограмм һү һаажа, ажахы дотороо дэлгэрһэн мүрысөөнэй манлайда ябаһаар.

Түрэл Эхэ орондоо тарган мяха улэмжэ ехээр худалдахын тула үхэршэдшье нилээд оролдолго гаргаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиин үнгэрһэн энэ хугасаа соо Ивалгын ОПХ-гай түрүү тугалшан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Цырма Базарова харууһалжа байһан 75 тугалайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 705 граммаар нэмээһэн байна. Тиихэдэ мал шахан таргалуулгын гүүртэдэ ажалладаг үхэршэн Геннадий Туробов зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын 850 граммаар дээшэлүүлдэг байһан юм.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй гурбан кварталай түсэбэй дүүргэлтэдэ хонишодойшье хубита яһала бии. Юуб гэхэдэ, байгша ондо ажахын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 104,2 хурьга абаһан юм. Харин 3-дахи отделениин хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 112,7 хурьга абажа түлжүүлһэн байна.

Эрхим ажалаараа холуур сууда гараһан түрүү хонишон Егнин Бадмаев шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 121,2 хурьга абажа, хонин бүриһөө 6 килограмм 400 грамм нарин торголиг ноохо хайшалжа, туйлаһан амжалтаяа улам батадхаһан юм. Зүгөөр энэ ажахыда даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, жэл бүхэндэ жэншэдгүй эрхим амжалта туйладаг түрүүшүүл нилээд олошоронхой.

Ц. ГАЛСАНОВ.

Баргажанай аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой коммунист Санжижаб Баяндуевич Чойропов агрономоор хүдэлдэг юм. Нүхэр С. Б. Чойропов 21 наһатайдаа Социалис Ажалай Герой болоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Социалис Ажалай Герой С. Б. Чойропов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, Облпрофсоведтэ

ЖОЛООШОДТО—ШАН

Ургаса хуряалга болон хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэдэ хабаадаһан автоколоннонуудай 1971 оной сентябриин хоёрдохи арбан хоногой хүдэлмэриин дүнгүүдые хаража үзөөд, БурАССР-эй Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет тусхай тогтоол абаа. Тэрэнэй ёһоор, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, нэгэ мянган түхэриг мүнгэн шан Загарайн аймагта ажаллажа байһан «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Загарайн аймагай отделениин автоотрядта (начальнигынь И. З. Филиппов, месткомой түрүүлэгшэ Н. Я. Димов) олгохо гэжэ шиидхээ.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шалганабди

Дээрээ ортохонь лэ

... аяар октябрь һарын ... холо үнгэрөөд бай... һаань, үшөөл урин ду... ута һайн, элдин хонгор ... боложо байна гээшэ. ...э үедэ адууһа малые ... бэлшээжэ, шахажа, ... палангыень хүсөөхэ, са... салгидама ехээр ... шлангаяа малай үбэл... эртээнһээ һайнаар бэл... арга боломжо ажахы бү... байгаа.

... ходо иимэ дулаан бай... гэнтэл нэгэ үдэр няд... хүйтэн боложо, саһа ... шэдэлхэ, хорон хол... һалхи, жабар үлеэхэ ... холо бэшэ болоо ха ... өөрынхеэ аба... ...лаха бшуу.

... бидэ Хориин аймагай совхозой хоёрдохи ... Доодо-Голой һаа... фермэдэ үнеэдэй үдэшын ... һаял эхилээд байхада ... Урагша хойшоо гон... ута хашаа соо хоёр ... захаар зэргэлүүлжэ ... үнеэдэй хоорондуур ... хүнэг бариһан хэдэн ... иишэ тиишээ һүндэлнэ, ... «һаа, һэшэ» гэлдэнэ, ... амһартаяа хар-яр гүүл ... маниинь байрын тэг ... обоолжорхиһон шэбхэ... унан алдахадаа гэ... ...шье юм.

... эхинһээ хойшо фермэ ... эгээн ехэ һү һааһан ... Шамсанур Ахтямо... ...жуудa ошобобди. Тэрэ ... урагша үнеэнэй хүхэ ... шобгорно һүншье ... ...ранагүй, хоёр гурба ... лэ бөлишоно. Хоо... ... үбдэтэр татуулха... ...инь сухалтайгаар ... абана.

... гэнэм. Эдэ үнеэдһээ ... муртэй гарахаяа болёо. ... даа, гарайнгаа шалаша... ...зургаан үнеэдые шоб... боложо, энээхэниие һаа... —гэжэ нүхэр Ахтямова ... буряад хэлээр хэлээд, хү... ...хадсаа һү харуулна.

...Юуень гайхаха юм. Хээ... ...данһаа бэшэ юумэ эдеэ... ...эшэ һүн хаанаһаа ... Мүнөө талха таряанай ... ...лоомо һошо буйлуул... ...жэ эдюулээ һаа, нэгэл ондоохон байха һааб даа. Теэд тэрэмнай байхагүй ха юм,—гэжэ хажуудань үнеэ һаажа һууһан һаалишан Розали Ибатуллина дуугарна.

— Нээрээшье, ахирхан лэ байдалтай байнабди даа. Харана гүт, үнеэдэймнай шэбхэ шабааһаншье хэдэн арбаад хоногой гаргагдаагүй, хүнэй торожо унашахоор болонхой. Ядахадаа үсэгэлдэр болотор эндэмнай зайн галай гэрэлгүй байжа, үдэшэнь үнеэдээ харанхыгаар һаадаг байгаабди. Мүн үһа халааха, малай тэжээл буйлуулха, эһээхэ түхеэрэлгэ, кухниимнайшье заһабарилагдаагүй, задагай зандаа. Үбэлжэлгэдөө эртэнһээ бэлдээл, угайдхадаа газарай хүрэшөөгүйдэ хашаагай газаагуурхи шэбхэ бульдозероор түлхюулжэ сэбэрлыт, малаа оруулха хуһамаг хорёоемнай заһабарилыт гэжэ отделениин хүтэлбэрилэгшэдтэ хоёр шэхэнэйнь хажар болотор хэлэгдээ. Теэд урагша абанагүйл даа. Иигээд гэнтэ хүйтэрөө, саһа ороо һаань, алга һууһаар дээрээ ортогшо аа гүбди, —гэжэ фермын үнинэй һаалишан Дарима Жамсуева хэлэнэ.

Фермэдээ тохёолдопон байдал тушаа һаалишадай һанаагаа. зобохонь буруу бэшээ. Үнэхөөрөө фермын байдалые миил юрэ газаа тээһээнь ябууд харахадаа, эндэ үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ талаар юуншье хэгдээгүй гэжэ һохоршье хүнэй ойлгохоор. Үнеэдэйнь хашаагай үүдэнһээ захалаад үхэр малай одоол үбдэгтэ хүрэмэ шэбхэ шабааһан, шабар шабха. Энээниие гэдхэн байхадань малтажа, хамуурдажа абаагүй һаа, добо дошо боложо хүрэшоод, үбэлдөө үхэр малай, хүнэйшье хүлөө хуха унаха, гэмтэхэ юумэн болохоор. Һаалишадай малаа оруулжа эдеэлүүлдэг хорёонуудынь задархай, зарим ханань унашанхай. Хуһамаг соонь үхэрэй хамаршье хадхаха үбһэ, һолоомон байхагүй.

Үнеэдэйнь байра соо хүнэй хүл табиха зайгүй обоолоотой шэбхэ. Байрынь дорохи шалын модон дэбдихэр үмхиржэ, зарим тээгүүрээ доошоо сүмэржэ унахаяа байна. Тиимэһээ зарим газартаа малай шэнгэн шэбхэнь хойшоо тусхай хобоо руу гоожохын орондо поолойнь доошоо һуушаһан дээрэһээ тэрэнь эгээл үнеэдэй хэбтэхэ газарта сугларшана. Байрынь хана хаяагаарнь хүхэ тэнгэри харагдана.

— Үбэлэй хүйтэнэй газаа ороод байхада мүнөө энэ шалын модо һэльбэжэ, шэнээр хэжэ шадахаяа болигдоо. Харин хобто кормушкыемнай заһажа үгөө һаань һайн бэлэй. Талха, бүрдууг энээн соо хэхэдэмнай, шэнгэниинь хуу доошоо гоожоно,—гэжэ һаалишан Розали Ибатуллина хэлэнэ.

Үбэлжэлгэдөө эртээнһээ бэлдэжэ үхэр малаа хаһа сагтань дулаан байрада оруулаагүй, үбһэ тэжээлыень буйлуулан эдеэлүүлжэ эхилээгүй дээрэһээнь, илангаяа октябрь һарада үнеэдынь һү шэмээ хараа байса татаа. Хэрбээ сентябриин һүүл багаар Доодо-Голой фермэдэ бүхыдөө 129 үнеэд һаалгажа, үдэрэй 355—370 килограмм һүн һаагдадаг байһан һаа, мүнөө октябриин үнгэрэгшэ арбаад хоногто үдэрэй оройдоол 240—250 килограмм һүн һаагдана гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө үдэрэй 2 литр хүрэхэгүй һүн абтана бшуу. Һүүлэй үедэ һү һаалинь бүри доошоо орожо, бүхэли хоёр хоног соо арай гэжэл 405 килограмм һү суглуулжа, бэлэдхэлэй пунктда ябуулаа. Һаамхай үнеэдыньшье үсөөрөөгүй, үшөө хоёр үхэр нэмэжэ түрөө ха юм.

Үнэндөө үхэр малаа үдэрынь адуулбашье, тэдэндэ талха таряанай зүйл, һолоомо, мэхинэтэй худхажа буйлуулаад, эһээгээд, гараһан һүнэйнь вэргээр эдюулээ һаань, үнеэд һү шэмээ иимэ ехээр татахагүй һэн. Ядахын сагта зеленкошье сабшажа эдюулнэгүй. Мүнөө һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 200 грамм талха үгтэнэ, теэд тэжээл буйлуулха түхеэрэлгын бэлэн болгогдоогүй дээрэһээ тэрэнь хуурайгаар эдюулэгдэнэ.

— Ороохо таряа хуряалгадаа һамааржа, малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые нэгэ бага хожомдуулаабди. Бараг даа, хүйтэн болотор үрдихэ бээбди. Нигээд һаяар хүнүүдые табижа, малай байра заһабарилха хүдэлмэри эхилхэмнай,—гэжэ отделениин эрхилэгшэ Дулза Цыдендоржиев хэлэнэ.

Сэхыень хэлэхэдэ малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэриие бүри эртэнһээ яаралгүй һайнаар эмхидхэхэ арга боломжо эдэнэртэ гүйсэд байгаа. Юуб гэхэдэ, һаалишад зуниһаа хойшо үнеэдээ үдэрэй хоёр һаана, тиимэһээ үхэрэйнгөө хашаагай хана хаяа шэглэхэ, шабахаар яһала сүлөөтэй байдаг. Мүн малай хуһамаг хорёое заһабарилха гээ һаань, гурбан мал адуулагшадайнь нэгэнэй үхэрөө адуулжа гарахада, нүгөө хоёрынь сүлөөтэй байна ха юм. Фермые даагша Радна Осоров эдэ бүгэдые эмхидхэхэ, ябуулха ёһотой аад, өөрөө һаянай хэдэн хоного архидажа, фермэ руугаа гэшхээшьегүй. Отделениин зоотехник Борис Баглаев нарай үхибүүтэй һамгаяа өөрынгөө түлөө байлгаад, баһал хайшаашьеб ябашанхай.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, Доодо-Голой фермынхид малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгые эрид түргэдхөөгүй һаа, задагай зайдан байдалтай байһаар үбэлэй хүйтэндэ дээрээ ортохонь холо бэшэ болоод байна.

М. НАМЖИЛОВ.
манай тусхай корр.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СОВЕТ-КАНАДЫН ХЭЛСЭЭНҮҮД

ОТТАВА, октябриин 18. (ТАСС-ай тусхай корр). Мүнөөдэр эндэ Канадын парламентын байшандахи правительствын заседаниин зал соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Канадын Премьер-Министр Пьер Элиот Трюдо гэгшэдэй хоорондо хэлсээн эхилбэ.

Хани ёһоной, үнэн сэхэ оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнүүдэй үедэ хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын олон асуудалаар һаналаа андалдаан болобо.

Совет талаһаа хэлсээнүүдтэ Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили, СССР-эй Далайн сэрэгэй флодой министр Т. Б. Гуженко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. П. Козырев СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо М. И. Мисник, тэрэшэлэн СССР-һээ Канадада байдаг элшэн сайд В. П. Мирошниченко болон бусад тушаалта нюурнууд хабаадаа. Канадын талаһаа правительствые сенадта түлөөлдэг ударидагша П. Мартин, Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шарп, Премьер-Министрэй парламентын талаар секретарь Б. Дансон, Канадаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Р. А. Д. Форд, Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо А. Э. Ритчи, Премьер-Министрэй кабинедэй секретариин орлогшо М. А. Кроув, Премьер-Министрэй тусхай туһалагша А. Л. Хэд болон бусад тушаалта нюурнууд байгаа.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ФИНЛЯНДИИН ПРЕЗИДЕНТ У. КЕККОНЕНТЭЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный юрын хэрэгээр Москвада айлшалжа ерэһэн Финляндиин Республикын Президент У. Кекконентэй октябриин 18-да Кремль соо уулзаба.

Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үеэр хоёр талын харилсаанай зарим асуудалнууд, уласхоорондын байдалда, тэрэ тоодо Европын аюулгүй байдалда хабаатай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ Финляндида байдаг элшэн сайд В. Ф. Мальцев гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаба. Финляндиин МИД-эй статс-секретарь Р. Тэттерман, Финляндиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Б-О. Г. Алхолм гэгшэд хөөрэлдөөндэ байлсаа.

(ТАСС).

Совет-финляндиин КОММЮНИКЕ

Финляндиин Республикын Президент Урхо Калева Кекконен СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй правительствын уряалаар Советскэ Союзда юрын хэрэгээр ерээд, 1971 оной октябриин 17—18-най үдэрнүүдтэ айлшалаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко энэ айлшалалгынь үедэ Финляндиин Республикын Президент У. Кекконентэй хөөрэлдэһэн байна. Тиихэдээ Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондын харилсаанай хэдэ хэдэн асуудалнуудые, тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын шухала асуудалнуудые үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда зүбшэлөө.

Советскэ Союз Финлянди хоёрой хоорондын харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ үргэлжэлһөөр байһанда сэдьхэлээ хананхай байһанаа, хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай 1948 оной договор дотор тодорхойлогдоһон гол ёһонуудтай зохилдуулан, Советскэ Союзай ба Финляндиин хоорондо тогтоһон хани, хүршэ харилсаае саашадань хүгжөөхэ, үргэдхэхэ гэжэ эрид шиидэнхэй байһанаа хоёр тала элирхэйлбэ.

Финляндиин гадаадын политика тушаа 1970 оной июлиин 21-нэй 1971 оной апрелиин 24-нэй Совет-Финляндиин коммюнике дотор үгэһэн сэгнэлтэеэ хоёр тала лаблан баталаа.

Уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедөө Европодохи аюулгүйн асуудалнуудта илангаяа харилсаа холбоон ба аюулгүй байдал хангаха зорилготой бүхы Европын зүблөөндэ бэлдэлгын асуудалнуудта зохихо анхарал хандуулагдаа. Европодохи хүгжэлтын заһаржа байһан ушар тиимэ зүблөө дары зарлаха таатай зохид оршон байдал хангалгада туһалха болоно гээд тэмдэглэгдэбэ.

Олохон асуудалнуудаар Советскэ Союзай ба Финляндиин хараа бодолнууд дүтэрхы гү, али тудалдадаг байна гэжэ уласхоорондын политикын бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ тэмдэглэгдээ.

Айлшалалгын үедэ болоһон хөөрэлдөөнүүд ба һанал бодолоо зүбшэн хэлсэлгэ ашатай туһатай байгаа, хоёр ороной хоорондын хани харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал батадхалгада туһа дүхэм болохонь дамжаггүй.

СТУДЕНТНЭРЭЙ БУХЭСОЮЗНА СЛЁТ

МОСКВА. (ТАСС). Студентнэрэй бухэсоюзна слет октябриин 19-нэй үглөөнэй 10 часта Кремлиин Ехэ ордон соо нээгдээ.

Энэ следые ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников нээбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтаган, үгэ хэлээ.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Вильнюс

Вильнюсэй арадаи университедтэ 16 мянган хүн һуралсана. Шэнэ һуралсалай жэлдэ арадай университедүүд республикын промышленна табан түбүүдтэ, бүхы районуудта хүдэлмэрилхэ байна. Арадай университедүүдэй 2 мянга шахуу филиалнууд завод, колхозуудта нээгдэнхэй. Энэ шэнэ һуралсалай жэлэй онсо илгаань юуб гэхэдэ, арадай университедүүдэй тоонь олошорхоһоо гадна, гурбан жэлэй һуралсалтай факультедүүд нээгдээ юм.

Барнаул

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа Алтайн эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар дүүргэбэ. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Бүхы предприятинууд графигаа хурдалан ажаллана. Элдэб овощой консервэ, конфетэ болон бусад продукци гаргалга нилээд дээшэлэнхэй.

Табан жэлэй туршада Алтайн хизаарта дүрбэн шэнэ эдеэ хоолой комбинат, табан пивын завод, нилээд томо кондитерскэ фабрика болон бусад предприятинууд баригдаха юм. Тэдэнэй олохон цехүүд автомат линиинүүдээр, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха. Шэнэ табан жэлэй туршада Алтайн эдеэ хоолой промышленность продукци үйлэдбэрилгэеэ 58 процентээр дээшэлүүлхэ юм.

Волгоград

Автомобильна промышленностьда хэрэглэгдэхэ 5 шэнэ маркын булад «Красный Октябрь» заводой металлургнууд гаргажа эхилбэ. Тэдэнэйнь хоёрынь илангаяа хатуу, элэсэгүй шэнжэ шанартай. Станогууд дээрэ бүтээгдээд байһан детальнууд айхабтар сэбэр нюрутай болодог.

Автомобильна, тракторна, станок бүтээдэг болон промышленностиин бусад һалбаринуудта волгоградайхид 300 гаран маркын булад эльгээнэ.

Ленинград

Россин Федераци соо эгээн түрүүн Ленинградска областьдо «Зун» гэжэ тепличнэ совхозуудай нэгэдэл байгуулагдаба. Энэ нэгэдэл Ленинградай ажалшадые жэлэй дүрбэн сагта овощоор хангаха юм. Нэгэдэлэй бүридэлдэ 36 гектар үбэлэй, 7 гектар хабар, намарай талмайтай теплицэнүүдтэй 5 совхоз ороо. Табан жэлэй туршада теплицэнүүдэйнь юрэнхы талмай 2 дахин ехэ болгогдохоор хараалагдана.

Макеевка

Макеевкын Поченковой нэрэмжэтэ шахтын коллектив 1971 оной һүүл хүрэтэр предприятиингаа проектээр хараалагдаһан арга боломжые гүйсэд ашаглаха зорилго урдаа табяа һэн. Энэнь түсэбтэ болзорһоо нэгэ жэлээр урид болоно. Гэбэшье, мүнөө энэ шахтын коллектив сүүдхэ бүхэндэ 4 мянгаһаа доошо бэшэ тонно шулуу нүүрһэ малтан абана. Дүрбэ мянган тонно нүүрһэ малтаха гээшэ проектын хараалһан арга боломжоһоо үлүү болоно бшуу.

Шахтернууд техникээ шадамараар хэрэглэһэнэйнгээ ашаар иимэ амжалтануудые туйлажа шадаа. Шэнэ шахтын олохон орёо хүдэлмэринүүд оньһожоруулагдаа. Найдамтай, гаргаша багатай конвейернүүд ашаглалгада үгтөө. Газар дороһоо нүүрһэ өөдэнь гаргалга түргэн мүртөө ороо.

Жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 40 мянган нүүрһэ малтаһан энэ түрүү шахтын коллектив Агуу Октябриин хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэбэ.

(ТАСС).

Партийна хронико

ШЕФҮҮДТЭЕЭ ЗҮБШЭБЭ

Районой промышленностиин, барилгын, транспортын предприятинуудай, эмхи зургаануудай зүгһөө юрэнхы һуралсалай һургуулинуудта, мүн техническэ мэргэжэлэй училищинуудта шефскэ туһаламжа хүргэлгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал Улаан-Үдын Октябрьска районой партийна, ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус асуудалаар ажалшадай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр И. А. Антакшинова элидхэл хэбэ.

Һүүлэй үедэ, илангаяа КПСС-эй XXIII, XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, районой предприятинууд ба эмхи зургаанууд һургуули, училищинуудта шефскэ туһаламжаяа һайжаруулаа. Үйлэдбэриин мастерскойнуудые элдэб станок, машина, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха, һурагшадые предприятиин үйлэдбэритэй танилсуулха, һургуулинуудаар үйлэдбэриин һуралсал эмхидхэхэ олохон предприятинууд горитойхон туһаламжа үзүүлнэ. Харин сэмбын, нооһо угаадаг фабриканууд, БМДК, мяха-консервын комбинат болон бусад зарим предприятинууд тус тустаа һургуулинуудые шефтээ абаһан байна. Эндэхи ажахын, партийна болон профсоюзна, комсомольско хүтэлбэрилэгшэд һургуулинуудай ажабайдалаар, һурагшадай һуралсалаар ходоодоо һонирходог заншалтай болонхой. Байра байдалаа заһабарилгадань, зунай сагта үхибүүдэй амаралта эмхидхэхэдэнь бодото туһаламжа үзүүлнэ.

Гэхэтэй хамта, суглаан дээрэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, энэ шухала хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. Шефскэ туһаламжа гансахан материальна туһаламжаар хизаарлагдаха ёһотой гэжэ онсо тэмдэглэгдээ. Һургуулиинхидые коммунис ёһоор, ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ шухала зорилго болонхой. Энэ талаар һургуулинуудайшье, шефүүдэйшье хэхэ юумэн ехэ гэжэ хэлсэгдээ.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа районой партийна, ажахын эдэбхитэдэй суглаан дэлгэрэнгы тогтоол абажа, тодорхой хэмжээнүүдые хараалба.

Манай корр.

БЭЕЛҮҮЛЖЭ ШАДАХАБДИ

Минии даадаг хоёрдохи потогой хүдэлмэришэд 33860 кубометр пиломатериал хюрөөдэжэ, юһэ һарынгаа даабари бүри сентябриин 14-дэ дүүргэээд, түсэбһөө гадуур 1000 кубометр һайн шанартай материал гүрэндөө тушааба. Мүнөө бидэ халаан соо 170—180 кубометр модо хюрөөдэхэ даабаряа 200—220 кубометртэ хүргэжэ шаданабди. Туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха хэрэгтэ хүдэлмэришэднай ехэ анхарал табина. «Хэрбээ мүнөөдэр һайнаар хүдэлөөд, ехэ продукци гаргаа һаа, үглөөдэр бүри эрхимээр хүдэлхэ ёһотойбди»,—гэжэ рамщик Геннадий Пахомов хэлэнэ. Зүб лэ юумэ хэлэнэ гээшэ ааб даа. Хүдэлмэришэн бүхэн өөртөө иимэ шанга эрилтэ табижа хүдэлөөгүй һаа, ямар амжалта туйлаха гээшэб?

Би урдань нэгэдэхи потогто бригадираар хүдэлдэг һэм. Халаан бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэдэг бэлэйбди. Тиигэхэдэ минии участогта рамщигаар Пётр Ефимович Тульский хүдэлдэг һэн. Хорёод шахуу жэл энэ мэргэжэлээр хүдэлжэ, нилээд баян дүй дүршэлтэй болоһон хүн. Тиимэһээ ажалай саг хүсэдөөр хэрэглэхэ, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ ехэ оролдодог, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шададагшье һэн. Энээнэй ашаар лэ бидэнэр халаан соогоо 220—230 кубометр модо хюрөөдэжэ, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа бшуубди. Үнгэрһэн табан жэл соо модо хюрөөдэхэ даабаряа болзорһоонь урид дүүргээ бэлэйбди. Энэ амжалтануудыемнай парти, правительство үндэрөөр сэгнэжэ, рамщик Петр Ефимович Тульскида Октябрьска Революциин орден барюулаа. Гүрэн түрынгөө дээдын хайра шагналда хүртэһэн хүдэлмэришэн бүри һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдодог, эдэбхи үүсхэл гаргадаг болоо. Хүдэлмэришэд һайн һайхан үүсхэл хододоо халуунаар дэмжэдэг гээшэ бээзэ. Тиигэжэ модо хюрөөдэгшэднай һайн шанартай пиломатериал улам ехээр хюрөөдэн гаргахын тула дундаа мүрысэн хүдэлнэ.

Гэбэшье бидэнээр мүрысэдэг хоёрдохи потогой хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари дүүргэдэггүй. Һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргахын тула оролдодоггүйшэгүй һэн. Бригадир Мося Павлов ажалаа муугаар мэдэдэг, зүбөөр эмхидхэжэ шададаггүй байшоо.

Саашадаа иигэжэ хүдэлжэ болохогүй. Ямар аргаар энэ дутагдалые усадхаха гээшэб? Энээн тухай Онохойн модоной комбинадай модо хюрөөдэдэг цехэй хүтэлбэрилэгшэд, хүдэлмэришэд булта яһала бодомжолжо үзөө һааб даа. Нэгэ зохид хэмжээн абтаха хэрэгтэй болоод байгаа. Бишье энээн тухай бодомжолжо үзөөб.

Тиин гээгдэжэ ябаһан бригадые даажа абахаар шиидээд, энээн тухай цехэй хүтэлбэрилэгшэдтэ дуулгаа һэм. Бэеэ һайрхахын түлөө энэ алхам хэгдээ бэшэ. Үйлэдбэриингөө, хамтын хэрэгэйл аша туһада һайн юумэ хэхэ гэжэ оролдогдоо. Гээгдэжэ ябаһан бригадада хүдэлжэ эхилхэдэ тиимэшье бэлэн бэшэ һэн. Хүдэлмэришэдынь хайша хэрэгээр ажалдаа хандажа һурашаһан тула намайе шоо үзэһэн хэбэртэйгээр угтаад һэн.

Бригада гушан хоёр хүнһөө бүридэнэ. Хамтын суглаа зарлажа, сэхэ руунь хөөрэлдэһэн, саашадаа ажалаа ямараар эмхидхэхэ байһан тухайгаа зүбшөө бэлэйбди. Рамщик Геннадий Пахомов минии дурадхалые халуунаар дэмжэн, һайнаар хүдэлэе гэжэ хүдэлмэришэдөө уряалаа бэлэй.

15—20 минутаар урид ажалдаа ерэжэ, хюрөөнүүдээ тодхожо, оньһон түхеэрэлгэнүүдтээ бэлэдхэл хэдэг заншалтай, Геннадий мүн лэ ажаллаха дуратай, эртээнһээ ажалдаа ерэдэг хүн байшаба. Бидэнэй жэшээгээр бусадшье хүдэлмэришэд ажалдаа хожомдонгүй ерадаг болоо.

Ажалай саг хүсэдөөр, зүбөөр ашаглаха гээшэ тон ехэ удха шанартай. Жэшээлхэдэ, бидэнэр табан минута соо нэгэ кубометр пиломатериал хюрөөдэдэг байнабди. Табан минута. Энэ манайхяар тон ехэ саг гээшэ бээзэ. Бидэнэр минута бүхэниие сэгнэхэ, зүбөөр хэрэглэхэ ёһотойбди. Тэрэгүйгөөр халаанай даабариин дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй юм. Энээн тухай хүдэлмэришэдтөө ойлгуулха гэжэ оролдоноб.

Мүнөө нэгэдэхи потогые бэрхэ рамщик Пётр Тульский хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэжэ ябаһаар. Гэбэшье гээгдэжэ ябаһан хоёрдохи потогой хүдэлмэришэд юһэ һарын дүнгөөр социалис мүрысөөндэ эрхимлээд байна. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар лэ бидэнэр иимэ үндэр амжалта туйладаг болообди.

Би арбан табадахи жэлээ рамщигаар хүдэлнэб. Улаан-Үдын ой модоной техникумдэ заочноор һуралсажа дүүргэһэн байнаб. Үнгэрэгшэ жэлнүүд соо ехэ юумэн хэгдээл юм бээзэ. Саашадаа бүри ехэ амжалтын хойноһоо оролдохо, һайн шанартай продукци бүтээн гаргахын тула тэмсэхэ бологдоно.

Минии даадаг хоёрдохи потогой хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хараатайгаар дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадахабди гэжэ найданаб.

В. ГАРБУЗ,
Онохойн модоной комбинадай рамщик, коммунис ажалай ударник.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТУРУУШУУЛ

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ хото городуудай, хүдөө нютагуудай ажалшад Агуу Октябриин һайндэрые ажалай бэлэгээр угтажа байна. Промышленна предприятиин хүдэлмэришэд һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, үдэр бүриингөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ талаар Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» ордентэ «Электромашина», электро-заһабарилгын заводуудай хүдэлмэришэд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябажа байнхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударнигууд С. Д. Баглык, Г. М. Базун гэгшэд ажалайнгаа бүтээсые 130—140 процент хүргэнэ.

—□—

Галимзян Хаблисламович Ахмаров үнэн шударгы, оролдосо хэшээлтэй хүдэлмэришэн байһаараа алдаршанхай. Тэрэ Агууехэ Октябриин 54-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ЗУРАГЛАЛ

НЮТАГТАА СУУТАЙ

Нёдондоной үбэлжэлгэ совхозой бүхы малшадта хүшэр хүндөөр тудалдаа һэн. Бороо багатай, ургаса ногоон ганданги байжа, үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэгдээ бэлэй. Зарим гүүртэнүүд хабарай хагсуу үедэ үбһөөр дуталдажа, малшад нилээд тухашараа, мэгдээшье.

Долгор хүгшэн баһал ажалдаа тухашараад, мэгдээд абаа. Хамта хүдэлжэ байһан малшаниинь бэрхэшээлһээ айһандаа элдэб шалтаг дурдаад, үбэлэй эгээл шахардуу үедэ ажалаа хаяжархёод, совхозойнгоо түбтэ зөөжэ ошоо.

Гансаараа үлэһэн Долгор хүгшэн тэрэнэй бусажа ерэхые хүлеэжэ ядаа. Теэд мүнөөхи малшаниинь дахин бусаагүй. Харин отделениие эрхилэгшэ Б. Д. Базаров гүүртэдэнь ерэхэдээ:

— Нүхэртнай тандаа муулартай ошоо. Таниие унажа ябаһан моріндом мүртэй үбһэ эдюулнэгүй гэнэ. Яахадаа тиигэдэг юмта? Тэрэтнай дахин тантай ажаллахагүйб гэнэ,— гэбэ ха.

Хүгшэн эдэ үгэнүүдһээнь сожоошье татабагүй. Тиибэшье ехээр гайхаба. Иимэ өөдэгүй юумэн тухай ноёдто хобложорхихо юм гэжэ тэрэ хамта ажалладаг нүхэр тухайгаа огто һанаагүй байгаа. Тиимэһээл: «Моридто бад байса үгэжэрхихэ тиимэ элбэг үбһэ үгыбди. Моридной туража үхэхөө байна бэшэ. Моридто үбһэнһөө ондоо хоол олдохо. Обёос, орооһо таряан совхозоймнай амбаарта бии ха юм. Адха үбһэншье байхадаа, малдамнай хоол. Иамтай хамта ажаллаха дурагүй юм һаа, талииг лэ саашаа!»—гэжэ Долгор хүгшэн эрхилэгшэдээ харюусаа.

Эрхилэгшэнь тэрэнэй үгэ зүбшөөжэ, хамта ажаллахыень ондоо малшание эльгээхэб гэжэ найдуулаа бэлэй.

Долгор хүгшэн үбһэ тэжээлээ нарин нягтаар гаргашалдаг һэн. Тэрэ үбэлэй янгинама хүйтэндэ хилгана үбһэншье гамтай, харамтай байгаа. Тиигээд лэ хүгшэн үбһэсэ унадаг моридһоо гамнажа, гансал малдаа гамтайгаар гаргашалдаг байба. Үбэлжэлгын бэрхэшээлнүүдһээ тэрьелжэ ошоһон малшанайнь орондо Долгор хүгшэндэ тэрэнэй хүбүүн—Александрнь эльгээгдээ. Һамганайнгаа һая түрэһэн тула хүбүүниинь олон хоногоор гэрһээ холо ябаха аргагүй байгаа. Тиимэһээ гэртээ ябан ошон ажалыень хамһалсадаг болобо. Ондоо хүниие малшан болгохо гэхэдэнь, нютагтань сүлөө хүнүүд үгы—булта ажалтайнууд.

Хоёр хүнэй хэхэ ажалые хүгшэн ехэнхидээл гансаараа гэхэ баатай болодог һэн. Зүгөөр тэрэнэй ажал тухайгаа гэмэржэ, бэрхэшээлнүүдһээ залхууржа, совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ гомдолоо тооложо ябахыень нэгэшье хүн дуулаагүй.

138 толгой бурууган хойноһоо гансаараа харууһалхада хүндэхэн даа. Үглөөнэй бүрүүлһээ үдэшын харанхы болотор бурууннуудаа дахаад һалирха. Залуу мал харууһалха талаар Долгор Жалсараева нютагайнгаа эгээл бэрхэ малшадай нэгэниинь юм. Харууһалһан малаа хүсэ тамираарнь илгажа, үбһэ тэжээлээ, комбикормоёо хэм соохононь хубаажа үгэдэг. Мал али үедэ дабһа, хужараар садхаахада ашатайб, ямар сагта али бэлшээриеэ хэрэглэхэдэ туһатайб гэжэ тэрэ ямаршье зоотехнигһээ үлүү мэдэдэг гэхэдэ алдуу болохогүй. Тиимэл хаданьүбэл, хабарай хагсуу шэрүүн сагта, үбһэ тэжээлээр дутамаг жэлнүүдтэшье тэрэнэй харууһалһан мал хүсэ шадал һайнтай, гарза гайда дайрагдангүй ондо ородог. Нёдондо үбэлжэлгэдэшье тэрэ харууһалжа байһан 138 бурууга бүрин бүтэн ондо оруулжа, зунай бэлшээридэ гаргаһан юм.

Долгор Жалсараева бүхы наһан соогоо мал ажалай талаар мэдэхэ болоһон баян дүй дүршэлөө ашанартаа дамжуулхаяа хүсэжэ ябадаг. Аша басаган Надиингаа малда дуратай байхада, хүгшэн тэрээндэ дүй дүршэлөө урматайгаар дамжуулжа захалаа. Надя Жапова мал ажал тухай нилээд ехэ юумэ һойлгожо абаа. Ушарынь гэбэл, энэ зунай амаралтын үедэ тообэйтэйгээ мал адуулалсаа ха юм.

Аша басаганайнгаа һургуулидаа ябашахада, Долгор хүгшэн баһал гансаараа үлөө. Тиибэшье гансаараа үлэхэдөө, хүгшэн улам эршэтэйгээр ажаллана. Энэ намар хүгшэнэй ажабайдалда урдынхидаа адли баян хэшэгтэй.

...Долгор хүгшэн гэртээ ороһоор урда ханада шааһан ута модон хадааһанда үлгэгдэһэн тоһо лэбшэжэ байһан хурга зузаан гадартай хониной гуяһаа зүһэмэг мяха хурса хутагаар отолжо абаад, хэдэ дахин нарииханаар хэршэсэгээжэ, дабһа үбэнүүлэн түрхисэгөөгөөд, набтархан пеэшэнэйнгээ дүлэтэжэ байһан сог дээрэ хаяжархиба. Мяханайнгаа шаршаганажа, хуншуу үнэрэй гэр соо тунаха һамбаанда тэрэ шэрэм дээрэхи забьятай сайгаа сайл...
хэ сэсэгүүдтэй шаажан ...
хээдхинэ. Удаань сог ...
хаяа шороор хадхажа эрье...
галда дүрэжэ болохотойнь ...
абажа, тэбхэрхэн фанера ...
табяад, тэрээндээ ...
гуудые хутагаараа унага...
яаралгүйхэн эдеэлжэ ...
рээхэн мяхаяа дууһан ...
дэн аяга сай оошожорхёод ...
гэхэн аяга амһартаяа угаа...
ряаһаар хубсалаадхиба. ...
тэрэ гэр сөөгүүрхияа хар...
жа, пеэшэнэйнгээ амһарта ...
һон сусал саашань ...
хёод, газаашаа шамдашаба.

Хүгшөөдэй газаашаа ...
һаар хашаада уяатай ...
моринойнгоо жолоо ...
эмээлдээ мордон, һарьдагай ...
мойгоор субажа бэлшэһэн ...
рагууд тээшээ дугшуулшаба.

Үдэр бүри тэрэ ниима ...
тайгаар эдеэлжэ, хүсэд ...
шьегүй ажалдаа шамдажа ...
та боложо ябадаг. Нютагай...
тэрэнэй ажалша бэрхые ...
сажа барадаггүй. Ти...
зүбтэй. Үндэр наһатай ...
пенсидэ гараашье һаа ...
хүндэ ажал хэжэ ябаһан ...
хүгшэнние Далахай нютаг...
хогүйт. «Пенсидэ гараад ...
малаа тушаажархёод,
амаржа һуухаа яанат?» ...
тагайнь зарим үбгэд, хү...
ехэ хоёр басагадынь, хү...
тэрээндэ хэлэжэ ядадаг.
Долгор хүгшөөдэй тэдэнэй ...
оролдоггүй. ажалһаа хахаса...
зариманай нэтэрүүтээр ...
жа ороходо: «Ажалаа орхи...
гамгүй. Одхон басагамни ...
городто һурана бшуу. Тэр...
гээ һургууляа дүүргэжэ, ...
хэдэг болоторнь өөрөө ...
ха һанаатайб»—гэдэг.

Тэрэ эд эдеэгээршье хү...
хунараашье, мүнгөөршье ...
гүй. Юрэл ажал хэнгүй ...
шададаггүй ха. Бүхы наһа...
адууһа мал харууһалжа, ...

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ
Захааминай аймагай,
Далахайн совхоз.

ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ ХУУДАҺАН

«Зэдын үнэн» газетэ пропагандистын хуудаһа һаяхан гаргаба. Тэрэ хуудаһанниинь «КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые — олониитэдэ» гэжэ нэрлэгдээд, коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэндэ зорюулагдаһан байна.

КПСС-эй Зэдын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша И. Самбуевай «Һуралсалай шэнэ жэлые угтуулан» гэһэн томохон статья энэ хуудаһанда толилогдобо. «Партиин XXIV съездын материалнуудые олониитэдэ гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха талаар аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприяти ба эмхи зургаануудай партийна эхин организацинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулаа. Пропагандистнараар теоретическэ талаараа бэлэдхэл һайнтай коммунистууд томилогдонхой» гээд тэрээн соонь уншанабди. Коммунистнууд, комсомолшууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсалай шэнэ жэлэй шухала зорилгонууд тухай нүхэр Самбуев статья соогоо тодорхойгоор хөөрэнэ.

Аймагай хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Д-С. Бубеевэй «Коммунис ажалай һургуулинуудта» гэжэ статья соонь аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн коммунис ажалай һургуулиин хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай тобшохоноор хэлэгдэнэ. Оёорой совхозой 2-дохи отделениин пропагандист Н. Тугаринов өөрынгөө дүршэл, саашанхи зорилго тухай хөөрэнэ.

Энэ хуудаһанда һайнаар ажалладаг пропагандистнарай фото-зурагууд үгтөө.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһа ирахада

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛДЭ

Эрдэм наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэг республика соомнай һүүлэй жэлнүүдтэ хараа байса һайжараа гэжэ тэмдэглэмээр. Энэ талаар партийна, совет, хүдөө ажахын органууд, тэрэшэлэн эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаанууд яһала оролдолго гаргаа, гарганашье гээшэ.

Түрүү дүй дүршэлые согсолон тарааха хэрэгые манай республикын аймагай газетэнүүд яһала тодорхойгооршье, үнэн зүбөөршье өөһэдынгөө хуудаһанууд дээрэ харуулдаг байна. Сэхыень хэлэхэдэ, түрүү дүй дүршэл хүдөө ажахыда нэбтэрүүлгын, эрдэм наукын, техникын туйлалтануудые дэлгэрүүлгын асуудалда манай республикын аймагай газетэнүүд горитойхон анхаралаа хандуулна. Энэнь тон зүб. Юуб гэхэдэ, аймагай газетэнүүдэй дайшалхы зорилгонуудай нэгэн хадаа ажахынуудай түсэбтэ даабаряа дүүргэхын, экономикоёо бэхижүүлхын түлөө тэмсэл мүн шуу. Теэд түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхын, экономикоёо бэхижүүлхын тула ажахы бүхэн үйлэдбэридөө түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлээгүйдөө, эрдэм наукын туйлалтануудые хэрэглээгүйдөө аргагүй болоно ха юм. Энэ хадаа хоорондоо тон нягта холбоотой асуудалнууд гэжэ аймагай газетэнүүдэй журналистнуудай гүнзэгыгөөр ойлгодогынь һайшаалтай.

Түрүү дүй дүршэл, хүдөө ажахыда эрдэм наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлгэ тухай үргэн далайсатайгаар, уншагшын ухаан бодолдо хадуугдамаар бэшэгдэһэн статьянуудые Мухар-Шэбэрэй аймагай «Ленинэй зам» газетэ илангаяа олоор, таһалдуулангүйгөөр толилжо байдаг юм. Газетын хуудаһануудые ирахада, нюдэндэ торосолдоһон юрэнхы гаршагуудыньшье дээрэ хэлэһыемнай сүм батална. Тиимэ юрэнхы гаршаг доро толилогдоһон материалнууд удхаараа яһала түгэс, уран хэлээршье бэшэгдэһэн байхадаа, бүришье нүлөөлхы хүсэтэй болоно бшуу. «Шэнэ табан жэлэй шэнжэ», «Эрдэм наука—хүдөө ажахыда», «Түрүү дүй дүршэл», «Мэргэжэлтэ зүбшэнэ, дурадхана» гэхэ мэтэ юрэнхы гаршагууд доро барлагдаһан, тоо баримтануудаар хүсэд үндэһэлэгдэһэн материалнуудайнь олоной анхарал татадагынь гайхалгүй. Тэдэниинь уншахадаа, редакци эдэ статьянуудые бодомжотойгоор, түсэбтэйгөөр һубарюулан бэлдэнэ, тэдээн соохи баримта, тоонуудые наряар шалгана, тиинһэнэйнгээл һүүлдэ толилно гэжэ ойлгохоор. Жэшээ болгон, «Ажахые ашаг олзо ехэтэй болгохо замаар» гэһэн юрэнхы гаршаг доро толилогдоһон материалнууд дээрэ тогтоё. Энэ асуудал тон шухала байхаһаа гадна, аймагай газетын, сэхыень хэлэхэдэ, амжалтань болоод байна. Жэлэй эхин багта доторойнгоо хоёр хуудаһые газетэ энэ асуудалда сүмөөрнь зорюулжа, «Коммунизм» колхозой «Центральная» гэжэ һү һаалиин фермын түрүү дүй дүршэлые дэлгэрэнгыгээр харуулха оролдолго гаргаа бэлэй. Тэндэ толилогдоһон материалнууд соо фермын ажал ябуулгын тодорхой экономическа шэнжэлэл үгтэхэһөө гадна, ажахыгаа үшөө саашадань ашаа олзо ехэтэй болгохо зорилгоор хэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд тушаа һанамжалагдаһан байгаа. Иимэ материалнууд газетын хуудаһанда саг үргэлжэ толилогдоно гээ һаа алдуу болохогүй. «Знамя Ленина» колхозой жэшээ дээрэ хүдөө ажахын продуктнуудай шанарай, тэдэниие худалдан абалгын талаар гүрэнэй главна инспектор И. Матвеев, газетын корреспондент В. Ширдармаев гэгшэдэй бэшэһэн статья онсолон тэмдэглэгдэмээр. «Түрүү дүй дүршэл» гэһэн юрэнхы гаршаг доро гараһан инженер А. Доржиевай «Оньһожоруулагдаһан аргаар һүри ашаалалга», «Эрдэм» совхозой 3-дахи отделениин зоотехнигэй «Эрхим жэшээ дагаа һаа...» гэһэн удха түгэлдэр материалнуудые һонирхон уншамаар. Энэ аймагай газетын хуудаһанууд дээрэ мэргэжэлтэдэй дуратайгаар статьянуудаа толилуулдаг ушар бусад газетэнүүдтэ жэшээ боломоор гэжэ һанагдана.

Аймагай газетэнүүдэй дундаһаа «Улаан Сэлэнгэ» түрүү дүй дүршэл харуулгада яһала ехэ анхарал хандуулдаг юм. Тэрэнэй хуудаһанууд дээрэ эрдэм наукын, мүнөө үеын хүдөө ажахын техникын туйлалтануудта зорюулагдаһан һонирхолтойшье, гүнзэгы удхатайшье материалнууд нэгэнтэ бэшэ дайралдадаг. «Түрүү дүй дүршэлэй хуудаһан» таһалгаряагүй гаража байдаг. Сэлэнгын совхоздо зорюулагдаһан тусхай номерыеньшье абажа харахада, шадамараар согсологдоо, олон янзын, удха түгэлдэр материалнууд ниитэлэгдээ гэжэ абаһаар сэгнэхээр. Эндэ элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд—тракторист, һаалишан, луговод, инженер—өөһэдынгөө ажал хүдэлмэри тухай тон һонирхолтойгоор хөөрэнэ. «Манай экономическа клуб» гэһэн тематическа хуудаһанууд дээрээ ажахынуудай хүгжэлтын тон шухала асуудалнуудые мүнөөдэрэй зорилгонуудтай тааралдуулан табихаһаа гадна, һонирхолтой зүбшэл үгэнэ, тобшолололнуудые хэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ хоорондоо нягта холбоотой, нэгэ шэглэлтэй арба нэгэн иимэ тематическа хуудаһан ниитэлэгдээ. Дээрэ хэлэгдэгшэ «Түрүү дүй дүршэлэй хуудаһанниньшье» анхарал татажа эхилэнхэй гэжэ хэлэмээр. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй совет эндэ байгуулагдаа һэн. Тиин 1971 оной март сооһоо эдэ хуудаһанууд гаража эхилээ юм. Соведэй гэшүүд энэ тематическа хуудаһа гаргалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ аймагай хэдэн газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ саг үргэлжэ толилогдожо байдаг. «Редакцида болоһон уулзалга» гэжэ юрэнхы гаршаг дорохи материалнууд ехэ удха шанартай гээд һанагдана. Жэшээлхэдэ, энэ талаар «Зэдын үнэнэй» үүсхэл һайшаалтай. Механизаторнууд, һаалишад, хонишод болон бусад хүдэлмэрилэгшэд редакцида сугларжа, өөһэдынгөө дүй дүршэл ту...
дэдэг. Һанал бодолоо ...
байна. «Зэдын үнэн» ...
дүршэлэй һургуули» ...
хы гаршаг доро аймага...
хон хонишодой ажал ху...
дүй дүршэл тухай тод...
шье. Һонирхолтойгоорш...
юм. Эдэ бүхы матери...
залуу хонишодто ёһотой ...
болоһондонь этигэха ху...
нэ. Редакцин үүсхэ...
1970 оной хабар аймаг...
шод. Мэргэжэлтэд ан...
сугларжа, һонирхолтой ...
хээ һэн. Тэрэ гэһэни...
иимэ уулзалганууд ...
хэдэн дахин болоо, тэр...
лээр удхатай. хурса...
нуудшье бэшэгдээ. ...
«Коммунизм» колхозой ...
нишон, Социалис Ажал...
Гомбосүрэн ...
дүршэл сог... һон, буса...
гаал боломоор иланга...
материал «Зэдын үнэн» ...
юм. Бусадшье дүй ...
хонишод Гомбоев («Ке...
колхоз). Побоков (...
совхоз) гэгшэд тухай ...
хармаар материалнууд ...
дэ гэжэ һайшаан тэмд...

Түрүү дүй дүршэлые ...
ридэ нэбтэрүүлгын, ...
наукын, техникын туй...
дые хүдөө ажахыда хэр...
асуудалнуудта үдэр ...
луун анхарал хандуул...
аймагай гурбан газет...
та жэшээнүүд дээрэ ...
рэнгыгээр тогтобо...
үндэһэншье байгаа, юм...
тус газетэнүүд энэ ...

СССР-эй гражданска авиациин «ИЛ-14» түхэлэй самоледые халан һэлгэжэ байһан «ЯК-40» түхэлэй самоледууд Саратовай авиационно заводто бүтээгдэдэг юм. Аэрофлодой парк нэмээжэ байһан агаарай онгосо 27 хүнэй һууритай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Саратовай авиационно заводто. АПН-эй фото.

спубликын залуу уран зохёолшодой долоодохи конференци мүнөөдэр нээгдэхэнь

ШЭНЭ ХАЛААН

зониие коммунис үзэл бодоор, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ уран зохёолой айхабтар ехэ гээшэ. хэрэгтэ манай Буряадай зохёолшод хубитаяа шадалаа оруулалсажа, совет баатарлиг ажаябадалай hайхан талые домогтаахые оролдоно. Ахамад зохёолшодой номуудhаа эхилээд, номтой болоhон залуу зохёолнуудтай тауужам дэлгэр Совет гэрэлтэ ерээдүйн—коммунизмын ордон бүтээжэ байhан үдэр бүриин баатар омогорхон баясахат. урагшаа шармайhан, хатуу зориг хүсэлтэй, hайхан hаналтай хүнүүдые зураглахаhаа хүндэ үгы гээшэ. Тиихэдэ зохёолшоднай ахамад дундаршагүй баян хүртэлсэн, сахилган үе сагаа, үнэр баян мүнөө үеын хүнүүдые зураhан зохёолнуудые бэшэхэшье. Ушар тиимэhээ Улаан-Үдэ хотодомнай Буряадай залуу уран зохёолшодой долоодохи конференци ехэ удха шанартай. манай аймаг, городуудай, Усть-Ордын национальнуудhаа залуу бэшэгшэд үдэрэй туршада энэ хабаадалсахань.

уран зохёолшодой зоуулхы ажал хүдэлмэри хэл Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин уран зохёолой талаар конференци поэт Николай Дамдинов байна. Мүн уран зохёолшод Калашников, Ц. Галанов, Ц-Б. Бадмаев, зохёол шэнжэлэгшэд В. Найдаков, Ц-А. Дугарнимаев, «Байгал» журналай хүдэлмэрилэгшэ В. Липатов гэгшэд залуу бэшэгшэдэй зохёолнуудые тайлбарилан шэнжэлжэ, hанамжаяа хэлэхэ, зүбшэл заабари үгэхэ юм.

Тиихэдэ уран найруулгын маяг хэлбэри, ёho гурим, зохёохы бэлиг шадабари тухай уран зохёолшод Африкан Бальбуров, Цырен-Дулма Дондокова, Михаил Степанов, Цокто Номтоев, Арсалан Жамбалон, Дондок Улзытуев, Гунга Чимитов болон бусад үгэ хэлэхэ байна. Тэрэшэлэн комсомолой эмхинүүдэй, номой хэблэлэй, республиканска газетэнүүдэй, телевидени болон радиогой, соёл гэгээрэлэй түлөөлэгшэд hанамжаяа хэлэхэ, залуу зохёолшодто аша туhатай зүбшэл заабари үгэхэ. Мүн залуу бэшэгшэд конференци дээрэ үгэ хэлэжэ, юу хэжэ байhанаа мэдээсээд, шухала асуудалнуудаар, дурадхалнуудые оруулха аабза гэжэ найдагдана. Бэшэhэн зохёолнууд тухайдаа сэхэ руунь хэлээд, hайн талыень тэмдэглэхэ, дутагдалыень балшыса элирүүлэлсэхэ бэзэ гэжэ hанагдана. Зохёолшо нүхэртөө мууе hанажа шүүмжэлхэ бэшэ, харин саашадаа бүри эрхим hайн зохёол бэшэжэ hураhай гэжэ hанадаг дээрэhээ шүүмжэлхэ болоно бшуу. Шүүмжэлэл хэхэдээ миин лэ хооhоор шашангүй, хэнэйшье үнэншэмэ баримта, жэшээ хэрэглэхэ шухала. Иимэ шүүмжэлэл ганса туhа хүргэхэ ха юм.

Конференциин hүүлээр залуу бэшэгшэд Уран зохёолшодой холбоондо, «Байгал» журналда, «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэнүүдэй соёлой таhагта, номой хэблэлдэ, радио болон телевидени дэ орожо, hонирхоhон асуудалнуудтаа тодорхой харюу, зүбшэл заабари абаха аргатай байха.

Зохёолшодой шэнэ халаан! Бэлигтэй залуу уран зохёолшодто бодото туhаламжа үзүүлхэ талаар зохёолшодоймнай холбоондо яhала хүдэлмэри хэгдэнэ, энээн тушаа зохёолшо бүхэн сэдьхэлээ зобожо байдаг. Нэн түрүүн зохёохы хурса бэлигтэй, онсо өөрын маягтай залуушуулые олоной дундаhаа элирүүлхые оролдонобди. Бэлигтэй хүбүүд, басагад тиимэ бэлээр, hанаhан соол ургажа гарадаггүй ааб даа. Һэмээхэнээр гэхэ гү даа, али хүнүүдhээ нюусаар шүлэг бэшэдэг хүнүүд хэзээдэшье бэлигтэй томо зохёолшон болодоггүй бшуу. Хододоол зоной дунда ябажа, олоной хэрэгтэ хам оролсожо, тэдэнэй үдэр бүриин хэрэгые хёрхоор адаглажа, тон зүб сэгнэлтэ үгэжэ ябахада, бэлиг шадабари улам эршэтэй, тодо хурса болодог гээшэ. Бэлигтэй бэрхэ хүбүүд, басагадые элирүүлхэ хэрэгтэ нэн түрүүн hургуули, уран зохёол заадаг багшанар сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэдэг.

Республикымнай олонхи hургуулинуудта уран зохёолой кружогууд үнинэй хүдэлнэ. Эхилэн бэшэгшэд анха түрүүшын шүлэг, рассказуудаа багшанартаа харуулжа, аша туhатай зүбшэл заабари абадаг заншалтай. Зохёол бүхэнэйнь hайн талые онсо тэмдэглээд, дутагдалыень оложо, хайшан гэжэ заhахыень заадаг гээшэ. Тиигэжэ Буряадаймнай олонхи зохёолшод зохёохы хүшэр, харюусалгатай замда гарахадаа, эгээл түрүүлэн уран зохёолой залуур барюулhан багшанараа магтан дурсажа ябадаг.

Энэ жэлдэ Гэгээрэлэй министерство, Уран зохёолшодой холбоондо анха түрүүшынхеэ творческо семинар үнгэргэhэн байна. Һургуулиин уран зохёолой кружогто эрхимлэhэн үхибүүд энэ семинарта хабаадалсажа, зохёолнуудаа зүбшэн хэлсүүлээ бэлэй. Үхибүүдэй шүлэг, рассказуудые мэдээжэ зохёолшод, багшанар тайлбарилан шэнжэлhэн, дутагдалаа хайшан гэжэ усадхахыень зүбшэл заабари үгэhэн, мүн hайн талыень тэмдэглэhэн юм. Семинар дээрэ hайшаагдаhан зохёолнуудынь «Буряад үнэн» газетэдэ, «Байгал» журналда толилогдоhон, радио болон телевиденеэр дамжуулагдаhан байна. Һүүлээрнь эдир бэшэгшэдые Уран зохёолшодой холбоондо урижа, зохёохы шухала асуудалнуудаар хүн бүхэнтэйнь хөөрэлдэжэ, саашадаа холбоо барисаатай байхаар хэлсэгдээ бэлэй.

Залуу бэшэгшын оюун бэлигые саашадань хүгжөөгөөгүй hаа, мүртэй юумэ болонгүй hаладаг шуу. Булаг шэнги бурьялжа байhан бэлиг шадабарииень тон зүбөөр хүгжөөжэ, саг үргэлжэ нарижуулжа, ажабайдалай оёоргүй гүнзэгыhөө удхатай, имагтал партиина hудалтай зохёолнуудые бэшэжэ hургаха хэрэгтэ зохёолшодой холбоон шадал зэргээрээ туhалдаг, саашадаашье туhалхань лабтай.

Ушар тиимэhээ элдэб янзын онол арга хэрэглэнэбди. Залуу зохёолшодтой тус тустайнь даамай зохидоор хөөрэлдэжэ, бэшэhэн зохёолойнь hайн талые тэмдэглээд, дутагдалнуудыень хайшан гэжэ усадхаха, заhаха хэрэгтэнь зүбшэл заабари үгтэнэ. Гэхэтэй хамта, зохёолойнь гар бэшэгые мэдээжэ зохёолшод уншаад, ёhотоор тайлбарилhан шэнжэлэл хэнэ. Гэбэшье зарим нүхэднай энэ шухала хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандана, залуу зохёолшодой шэнэ зохёолойнь гар бэшэгые дэн лэ удаан барина, зарим ушарта авторнуудта харюусанагүй.

Эхилэн бэшэгшэдэй шүлэг, рассказуудые шэнжэлhэн статьянууд «Буряад үнэн» газетэдэ саг үргэлжэ хэблэгдэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, залуу авторнуудта зүбшэл заабари үгэхэ талаар газетын редакци ехэ hайн юумэ хэнэ гээшэ. Харин «Буряадай залуушуул» газетэдэ тиимэрхүү шэнжэлэл хаа ганса гарана. Хэнэйшье мэдэhээр, энэ газетэ залуу авторнуудта анхаралаа хэнhээшье үлүүгээр хандуулжа, саг дарыдань туhа хүргэхэ ёhотой.

Буряадай Уран зохёолшодой холбоондо недели бүхэндэ «Литературна среданууд» болоно. Тэрээн дээрэ hайн гэжэ hанагдаhан зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, саашадахи хуби заяаниинь шиидхэгдэнэ. Литературна средада мэдээжэ зохёолшодhоо гадна, залуу зохёолшод байлсажа, аша туhатай hургуули гарадаг. Гэхэтэй хамта, залуу авторнуудай түрүүшын ном зүбшэн хэлсэгдэдэг заншалтай. Эндэ залуу зохёолшодой ямар шухала асуудал харуулhые хаража үзөөд, саашадаа ямар юумэндэ анхаралаа хандуулха байhыень зүбшэн хэлсэнэ. Энэ жэлдэ хоёр дахин тиимэ среда үнгэргэгдөө. Гурбадахи средань декабрь hарада болохоор хараалагдана.

Литературна среда бүхэн эрхим hайнаар үнгэрнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаhан номые зарим нүхэднай өөhэдөө уншаагүй аад, хүнэй хэлэhые дууряажа, дэмы дэгэд магтахаа гү, али ямаршье баримтагүйгөөр шүүмжэлхээ hанадаг. Энэнь ехэ муу гээшэ.

Залуу зохёолшодой номуудые олоороо зүбшэн хэлсэхэдэ hайн юм бэзэ. Тиигэбэшье дүй дүршэлтэй болоhон мэдээжэ зохёолшод эхилэн бэшэгшэдтэ hайн дураараа хамhалсажа, зохёохы замда гаргалсажа, сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэнэ гээшэ. Жэшээнь, уран зохёолшод Намжил Балдано, Михаил Степанов, Цокто Номтоев, Цырен-Дулма Дондокова, Балдан Санжин, Исай Калашников, Гунга Чимитов, Цырен Галанов болон бусад залуу зохёолшодтой ходо уулзажа, зүбшэл заабари үгэжэ, туhа хүргэжэ байдаг.

Залуу зохёолшодтоо бидэ хамhалсаха ёhотойбди, энэ хадаа ахамад зохёолшодой уялга мүн. Гэхэтэй хамта, залуу зохёолшод харюусалгаяа hуларуулха, уялгаяа мартаха ёhогүй бшуу. Хэрбээ залуу зохёолшын өөрөө hайнаар хүдэлхые оролдоогүй hаа, хэдышье гоё hайхан зүбшэл заабари туhа болохогүй ха юм. Зарим залуу зохёолшод нэгэ-хоёр номтой болохотойгоо хамта хамараа үргэдэг. намhаа бэлигтэй зохёолшон байхагүй гэжэ бэеэ дэмы дэгэд магтахаа hанадаг, тиимэhээ бэлиг шадабарянь хараhаар байтар hулардаг, мохошодог гээшэ.

Залуу зохёолшодые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ гээшэ Уран зохёолшодой холбооной, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой, мүн зохёохы ажалда хабаатай бүхы эмхи зургаануудай тон харюусалгатай зорилго болоно. Үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд, усадхагдаагүй дутагдалнууд бии байhаар. Энээн тушаа республикын залуу зохёолшодой долоодохи конференци дээрэ хөөрэлдөөн болохо.

1947 ондо болоhон залуу зохёолшодой нэгэдэхи конференциие хэзээдэшье мартахагүйб. Тиихэдэ залуу ябаабди. Бидэ залуу зохёолшод—Барадий Мунгонов, Даша-Рабдан Батожабай, Цыденжап Жимбиев, Алексей Бадаев, Чимит-Рыгзен Намжилов болон бусад тэрэ суглаанда түрүүшынхеэ хабаадалсажа, зохёохы ажалай ута харгыда гарахаар юрөөгдөө hэмди. Тиихэдэ мүнөөдэр нээгдэhэн конференци бэлигтэй залуу зохёолшодые мүн баhа hайханаар юрөөhэй гэжэ уряалха байнаб.

Д. ЖАЛСАРАЕВ,
Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

АХЫН МАЛШАДТА — АГААРААР

hайхан Аха нютаг... Энурдаhаа хойшо мал ажал арад зон ажаhуудаг юм. үндэр хада уулануудаар гдэhэн энэ нютагта адуу барлаг, хайнагуудые үсхэтаатай зохид даа. Һүүлээнүүдтэ эндэхи ажахынуумалшад үхэр, адуунайнгаа той олошоруулха, ашаг шэдээшэлүүлхэ талаар ехэхэн хэжэ байнхай. Аймагай колхозууд трактор, машинануудые худалдан абажа, хүсэтэ техникын хүсөөр газараа элдүүрилжэ, тэжээлэй ургамал ехээр таридаг болоо.

Хада уулануудаар хүреэлэгдэhэн энэ нютагта Улаан-Үдэhөө ошоhон автомашинын харгы үгы юм. Тиимэhээ бүхы ашаанииньагаарай замаар абаашагдадаг байна. Улаан-Үдэ—Хэрэн—Орлиг гэhэн маршрудаар үдэр бүри «АН-2», «АН-24», «ЛИ-2» самолёдууд ниидэжэ, Ахын малшадта эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, мүн хүн зониие зөөжэ байдаг болонхой. Тиихэдэ эндэхи ажахынуудта хэрэгтэй олон янзын хэрэгсэлнүүд агаараар зөөгдэнэ.

Д. ДУГАРОВ.

Оролдосотойгоор

айл бүхэндэ — газетэ, журhан уряа доро хэблэл тахарюусалгатай хүдэлмэри эргэдэжэ байна. Улаан-Үдын «Улаан Оронго», «Ком» колхозуудта, «Сельхозка» нэгэдэлэй Оронгын отгазетэ ба журналнуудта абалга эмхитэй hайнаар гдана. Эдэ ажахынуудай организацинуудай секнар ниитын хэблэл тарааг хүдэлмэриие шадамараар , айл бүхэндэ захил хэолгуулаа.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделениин бухгалтер Александра Михайловна Собенникова олон жэл соо хэблэл тараагшаар ажаллана. Нүхэр Собенникова энэ ниитын даабарида харюусалга ехэтэйгээр хандажа, hайн дүн туйладаг болонхой. Арад зонтойгоо нягта холбоотой байдаг туладаа хэнэй ямар газетэ, журналаар hонирходог байhаниие hайса мэдэдэг. Тиимэhээ хүнүүдтэ дуратай хэблэлыень дурадхажа, захил абадаг юм. Энэ жэлэй хэблэл тараалгын хүдэлмэриие богонихон болзорто дүүргээ. Нютагайнь айл бүхэн ерэхэ жэлдэ газетэ, журнал абаха болонхой.

З. ВЕСНИНА.

ЗАЛУУ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИИЕ УГТУУЛАН

ТЭСЭБЭРИ ХЭРЭГТЭЙ ДАА!

Буряад оромнай үзэсхэлэн hайхан нютагуудай нэгэн гээшэл даа. Түнхэнэй гол нугануудые гү, али Бархан уулын, Хамар дабаанай байса, хабсагайнуудые харахадаа, буурал Байгалай эрьеэр зубшахадаа, Мухар-Шэбэрэй гү, али Борьёогой талаар гүйлгэхэдөө, Ахын аймагай саhан оройто хадануудай дунда орошоходоо, хэнэй зүрхэн сохилхогүйб!

Үльгэрэйхи мэтэ hайхан байгаалитай нютагта түрэhэн хүнүүдшье абари зангаараа ондоо, эрэлхэг зоригтойнууд байхал.

Хото, хүдөөгэймнай хүн зон өөр өөрынгөө ажалда баатаршалга гарган, республикынгаа хүгжэлтын түүхэдэ шэнэ хуудаhа нэмээнэ бшуу. Колхознигуудай, хүдэлмэришэнэй бүлэ бүхэнэй намтарта гайхамшаг юумэн олдохо байха. Хэды hонин хуби заяатай, сэдьхэл бодолоор баян хүнтэй ушардаг гээшэбибди!

Леонид Ильич Брежневэй хэлэhээр, дайнай, ажалай солотон арадайнгаа ажабайдалые шэмэглэлсэн, эдир үетэндөө баян дүй дүршэлөө дамжуулан үгэжэ байhан зандаа ха юм. Тэдэнэр дайнай газарта гү, али ажалай фронт дээрэшье—хаанашье ябахадаа, Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ ёhотой гэhэн найгин жэшээ эдир үетэндэ харуулна.

Эдэ бүхы юумэн тухай бэшэхэл хэрэгтэй даа. Тиихэдээ уран hайханаар зураглан харуулха шухала. Дайшалхы габьяатай байhан гү, али ажалдаа үльгэр жэшээ харуулдаг баатарнуудые уран биирын эди шэдеэр зураха, ханхинама hайхан шүлэгөөр, дуунай аялгаар магтан дуулаха гээшэ hайхан хэрэг.

Ажабайдал хадаа далай мэтэ захагүй баян, гүнзэгы. Тиимэhээ залуушье, наhажаалшье авторнууд ордоhон дутана гэжэ гомдохо үндэhэгүй. Хайшаашье харабал, гоё hайхан, магтаалда хүртэмөөр юумэн дүүрэн ха юм. Имагтал алибаа юумые шэнэ нюдөөр обёоржо, гайхажа шададаг байха зэргэтэйбди. Тэрэгүй hаа, түрэл байгаалиингаа hайхаsuccessиие, арадайнгаа баатаршалгые обёорхоёо болин, шэхэ дүлии, нюдэ балай ябадаг болоно, ажабайдал hонигүй шэнги байха. Тиимэhээл зарим нүхэд hанаанhаа абажа зохёодог болошоно гэжэ hанахаар агша. Мэдэгдэhэн юумые шэнээр харуулха гэжэ юундэ оролдохо юм, мэдэгдэhэн юумэнhээ эхи абаад, эрдэм бэлигээ хурсадхан урагшаа, ерээдүй тээшэ зорихо хэрэгтэй гэжэ Лев Николаевич Толстой hургаhан.

Эхилэн бэшэгшэд, залуу зохёолшод ажабайдалай ехэ hургуули гараhан ахамад нүхэдэй үгые ханалгатайгаар шагнажа hураха зэргэтэй.

Энээнhээ уламжалан, Хоца Намсараевич Намсараевые hанаандаа оруулнаб. Элистэ хотодо болоhон Джангарай hайндэртэ хабаадажа байхадаа, Хальмагай залуу уран зохёолшодтой Новиков-Прибойн хөөрэлдэхые Хоца Намсараевич ехэ анхаралтайгаар шагнажа hуугаа hэн. Тиихэдэ Новиков-Прибой иигэжэ хэлээ бэлэй: hайн зохёол гээшэ толидол елэгэр шэл мэтэ байха, харин муу бүтээл нэбтэ харагдахагүй шэлдэл, юушье ойлгохоор бэшэ юм.

Һүүлдэнь Хоца Намсараев тэрэ уулзалгые ходо дурсадаг бэлэй. Мүн баhа А. А. Фадеевэй үгые баяртайгаар дабтадаг hэн. Фадеев мантай хөөрэлдэхэдөө, газетэдэ тэмдэглэл бэшэхэдээ, лажа хүдэлдэг тухайдаа хэлээд, Д. Фурманов бэшэhэн юумээ hайн болгохын тула арба дахин буулгадаг байгаа гэжэ hануулhан юм. Фадеев томо уран зохёолшын зохёохы онол аргын лабораториие нээжэ харуулаа гэжэ бидэ ойлгоо hэмди.

Тэрэ хөөрэлдөөнэй hүүлээр Хоца Намсараевич иигэжэ намhаа асуугаа hэн:

— Нүхэр Фадеевэй юу хэлэhые ши ойлгоо гүш?

— Хүсэд ойлгоошьегүй hаа, тухайлааб.

— Би ямараар хүдэлнэбиб, намhаа hургаал абагты гээгүй бшуу. Фурманов яажа хүдэлдэг байгааб гэжэ тон зохидоор тэмдэглэбэ. Харин өөрөө зохёол дээрээ яажа хүдэлдэг тухайдаа хэлэхэ аргатай байгаа ха юм. Үхибүүнэй уйтан хубааhатай зандаал аад, дээрэлхүүшэг зантай боложо үрдиhэн залуу уран зохёолшо тэрэнэй орондо hаа, зохёол яажа бэшэхэ ёhотойб гэжэ дүршэлтэй болоhон авторта номножо орохо hэн гээбы.

Теэд Александр Фадеев, Хоца Намсараев мэтын томо уран зохёолшод атаархамаар даруу зантайнууд байдаг ха юм. Ехэшье, багашье зохёолшод булта тиимэнүүд байха ёhотой бшуу.

Хоца Намсараевич шогто ехэ дуратай hэн. Нэгэ залуу зохёолшо томо зохёол эхилхэ зоригтой байhан мүртөө, тэрэнээ дүүргэхэ зоригынь дуталдаа. Үдэр бүри тэрэнээ дүүргэхэб гээд лэ, бирадаггүй байhан авторые наадалан, хоюулан яhала эльгэ хаталдаа hэмди.

Энээн дээрэhээ юу хэлэхэеэ hананабши гэхэдэ, эхилэн бэшэгшэдэй, залуу уран зохёолшодой эхилhэн юумэеэ эсэстэнь хүргэжэ шададаг тэсэбэритэй байхые хүсэнэ гээшэб.

Данри ХИЛТУХИН.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

УЛААН БААТАР. (ТАСС). Ороной промышленностиин, хүдөө ажахын, арадай ажахын бусад hалбаринуудай түргэн хүгжэлтэтэй хамта хүдэлмэришэдэй мэргэжэлэй хэмжээн мүн лэ эршэтэйгээр дээшэлнэ гэжэ МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэлээ дээшэлүүлгэдэ профессионально-техническэ училищинууд ехэхэн үүргэ дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Мүнөө үедэ ороной 20 гаран профтехучилищинуудта 8000 шахуу эдир хүбүүд, басагад hурана. Иимэ училищинуудай олошорhоной ашаар үнгэрhэн табан жэлэй туршада мэргэжэл түгэс 18 мянган хүдэлмэришэдые Монголой арадай ажахыда эльгээхэ арга олдоо.

Шэнэ табан жэл соо профессионально-техническэ училищинуудай ажал хүдэлмэри саашадаа нарижуулагдаха, тэдэнэй hуралсал-үйлэдбэриин бааза үргэдхэгдэн бэхижүүлэгдэхэ гэжэ агентство заана.

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин эртэ урдын ниислэл Прага хото жэл ерэхэ бүри урган hалбарна. Тэрэнэй хуушан районууд болбосон түхэлтэй боложо, урданай архитектурын ёhотой нээмэл музейнүүдые hануулна гэхэдэ алдуугүй. Ерэхэ табан жэл соо Прага бүри ехээр хубилха гэжэ хүлеэгдэнэ. Ойрын жэлнүүдтэ Прагын хүн зон үшөө 40 мянган шэнэ байрада орохо юм. Ниислэлые тойроод байрын шэнэ шэнэ гэрнүүдэй кварталнууд жэл бүри урган бодоно. Хотын урда захын Крун гэжэ район шадар олон дабхар байшангууд hаядаа баригдаа. Мүн Просека гэжэ хойто талын район танигдахаар бэшэ болонхой. Хайшаашье харахада, олон дабхар гэрнүүд үльгэр соохидол үндынэ. Чехословакиин ниислэлэй метрополитенэй барилга эршэмтэйгээр ябуулагдана. 1974 ондо «Алтан» Прага доогуур түрүүшын электропоезднууд гүйлдэжэ эхилхэ юм.

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын захиргаанай түб — Зелена Гура хотодо Венгриин соёлой үдэрнүүд боложо дүүрэбэ. Энэ hайндэртэ Венгриин соёлой болон профсоюзна эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй делегаци ерэhэн байна. Айлшад Зелена Гурын воеводствын хотын засагай түлөөлэгшэдтэй, соёлой ажал ябуулагшадтай, профсоюзуудай воеводско комитедэй эдэбхитэдтэй уулзаа. Урид баталагдаhан программын ёhоор, Венгриин соёлой үдэрнүүдтэ эндэхи хото, тосхон, предприятинууд дээрэ зуу гаран элдэб янзын хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө. Венгриин уран hайханай, баримтата болон богони фильмүүд харуулагдаа. ВНР-эй экономико, арадай ажахын туйлалтанууд тухай выставкэнүүд эмхидхэгдээ.

СОФИ. (ТАСС). Болгариин эрдэмтэд Хара далайн урда эрье шадарай газар дайда, уhа, уhан дорохи хүрьhэ комплексно аргаар шэнжэлжэ эхилбэ. Бургасы хотын далайн бүлгэмэй үүсхэлээр эмхидхэгдэhэн энэ экспедицидэ уhан доогуур ябагшад, химигүүд, биологууд, геологууд болон бусад мэргэжэлтэд ороно.

Экспедициин гэшүүд Хара далайн эрье шадарай уhан дорохи хүрьhэнэй минеральна бүридэлые тодорхойлхо, нефть ба газай баялигые бэдэрхэ, далайн уhатай химическэ бүридэлые шэнжэлхэ, минеральна дабhаар элбэг районуудайнь хилые элирүүлхэ, эрье багайнь ургамал, ангуудай аймагууд тухай мэдээнүүдые суглуулха зорилготой юм.

БЕРЛИН. (ТАСС). ГДР-эй ниислэлэй предприяти, эмхи зургаануудта, hургуули болон хүн зоной ажаhуудаг районуудта эмхидхэгдэhэн совет-герман хани нүхэсэлэй нэрэмжэтэ 200 гаран коллективүүд «Хани нүхэсэлэй үүсхэл» гэhэн хүдэлөөндэ хабаадаха хүсэлтэй байhанаа мэдүүлбэ.

Энэ хүдэлөөе Берлинэй эгээн томо предприятинуудай нэгэн—кабельна заводой коллектив үүсхээ.

Советскэ Союз Германиин Демократическа Республика хоёрой хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ зорилгоор элдэб хэмжээ ябуулганууды үнгэргэлгэhөө бүридэхэ энэ хүдэлөөн ГДР-тэ совет-герман хани барисаанай бүлгэмэй байгуулагдаhаар 25 жэлэй ойдо зорюулагданхай юм.

Энэ баясхаланта ойе Германиин Демократическа Республикын олониитэ 1972 оной июнь соо тэмдэглэхэ.

БЕЛГРАД. (ТАСС). Честерег гэжэ hууринhаа Элимир хото хүрэтэр 40 модо утатай газопроводой шэнэ участок ашаглалгада үгтэбэ. Элимир шадархи газые хадагалдаг түхеэрэлгэ Югослави соогоо эгээн томонь гэжэ тоотой. Честерег тосхоной оршондохи дүрбэн скважина жэл бүри 200 миллион дүрбэлжэн метр газ үгэжэ байха юм. Энэнь Воеводинада абтадаг газай гурбанайнь нэгэ хуби шахуу болоно.

Воеводинын Банат, Бачка гэжэ нэрэтэй тэгшэ газарнуудай нюруу дээрэ Югославиин геологууд нефть болон газай 30 нөөсэ элирүүлhэн байна. Тэдээн сооhоо Мокрин, Кикиндаполе, Элимир болон Велебит гэгшэдынь эгээл баянуудынь юм. 1975 он хүрэтэр эндэхи «Нафтагас» гэжэ комбинат жэлдээ миллион тонно нефть, хоёр миллиард шахуу кубометр хэмжээтэй газ үйлэдбэрилдэг болохо.

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Барайгар, кукуруза болон бобын айхабтар баян ургаса арадай засагта Корейн полинууд дээрэ эдеэшэбэ. Ороной гол ургамал бологшо барайгарай ургасые хуряалга эндэ эхилэнхэй. Пхенан Пукто, Пхенан Намдо, Хванхэ провинцинуудта, мүн республикын зүүн эрьеын районуудта ургасань илангаяа hайн гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

Баян ургаса абахын тула КНДР-эй хүдөө ажахын кооперативууд, тэдэнтэй хамта республикын бүхы ажалшад нилээд ехэ оролдолго гаргаа. Үшөө хабар эртэ байхада хүдөө ажахын техникэ бэлэдхэгдэhэн, газар уhалха шэнэ hубагууд малтагдаhан, 50 мянган гектар хуурай полинууд уhалагдаhан, барайгарай олон тоото рассада hуулгагдаhан юм.

ГАВАНА. (ТАСС). Һургуулинуудай барилгын далайсын талаар Куба Латиин Америкын оронуудай дунда түрүүшын hуури лаб эзэлнэ гэжэ Пинар-дель-Рио провинцида шэнэ интернат hургуулиие нээлгэ дээрэ Кубын Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастро мэдүүлээ.

Хэрбээ революциин урда тээхи Кубада нэгэ hургуули дунда зэргээр дүрбэн жэлэй турша соо баригдадаг hаа, мүнөө ойрын дүрбэхэн жэл соо 300 шахуу дунда, 500-hаа доошо бэшэ эхин hургуулинуудые ашаглалгада үгэхэ түсэбтэйбди гэжэ Фидель Кастро мэдээсэбэ.

Шэнэ общество байгуулалгада хубитаяа оруулха зорилгоор эрдэм ном эсэшэ сусашагүй шудалхыень, ажалда эртэнhээ дүршэхыень ороной бүхы hурагшадые Фидель Кастро уряалаа. Һургуулинууд «коммунис үеын» зониие хүмүүжүүлхэ жэшээтэ түбүүд болохо ёhотой гэжэ Фидель Кастро онсолон тэмдэглэбэ.

...ДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

зүб шэглэл баримтална дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалтанууд... Теэд тон тодорхой, тэ али энэ колхоз, совхоздо нэбтэрүүлэгдэнэб, ямар үрэ гэhэн асуудалнуудые яашье алдажа болохогүй ойлгонобди. Энэ талаар аймагай газетэнүүд, сэхыень ехэ дутуу дунданууд тай тэрэ гү, али энэ дүй дүршэлые огто нэбтэрүүлэгдэ гэжэ хэлээ hаа, хэншье Нэбтэрүүлэгдэхэнь нэбтэрүүлэгдээ юм бэзэ— үгы. Теэд тэдэниие аймагай газетэнүүдэй харуулдаггүйнь харамтай. Тэрэшье Гомбосүрэн Цыаймагай дүй дүршэлые Зэ наhаар залуу хонилажа халан абажа, ажалэлэрүүлжэ байhан тухай яанаб?! — ганса «Зэдын үнэн» тугдэнэ бэшэ. Юуб гэхэдэ, бүхы газетэнүүд энэ тадутагдалтай гэжэ дабтана аймагай газетэнүүдэй энэ ду тухай тогтохо хүсэл бай-

газетэнүүд мал ажахытэй холбоотой асуудал анхаралаа хандуулаад, мүн лэ шухала, жэшээлхэ ажал, нуга сабшалан асуудалнуудые ог hаа алдажархина. Жэ «Хэжэнгын гол» газетэ звеноводууд, таряашад бо ургуулагшадай дүй тухай огто бэшэдэггүй юм. Мүн лэ «Шэнэ Үдэ», «Улаан туяа» газетэнүүд таряан ажалда анхарал бага хандуулна гэжэ тобшолмоор. Хуряалга, тарилгын үедэ бишыханууд мэдээсэлнүүдые толилоод лэ хизаарлашана. Эдэшье аймагуудай ажахынуудта дүй дүршэл ехэтэй механизаторнууд олдохо, hонирхолтой туршалгануудшье хэгдэдэг байха.

Үшөө нэгэ юрэнхы шэнжэтэй дутагдал гэхэдэ, түрүү дүй дүршэл, экономикын асуудалнуудта зорюулагдаhан материалнууд ехэнхи ушарта халирхай удхатай, тодорхой үндэhэгүй байха юм. Тиимэ статьянуудай уншагшадай анхарал бэедээ хандуулдаггүйнь ойлгосотой ааб даа. Кабанскын аймагай «Байгалай галнууд» газетэ экономико, түрүү дүй дүршэл тухай яhала материалнуудые толилдог юм. Теэд тэдэнь аймагай ажахынуудай гол шухала зорилгонуудые дайрадаггүйнь гэмшэлтэй. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймаг наймадахи табан жэлэй туршада аяар турба мянган центнер овощ гүрэндэ дутуу үгөө. Аймаг соо овощ тарилга гарзатай болонхой. Гэбэшье аймагай газетэ энэ хэрэг анхарнагүй. Ямар шалтагаанаар, яагаад гарзатай болохо болоо юм гэhэн асуудал Кабанскын журналистнуудые hонирхуулха ёhотой гээд hанагдана.

Үшөө нэгэ юрэнхы дутагдал. Зарим аймагай газетэнүүд түрүү дүй дүршэл тухай материал толилходоо, ехэ бодомжолжо үзэдэггүй байна. Хяагтын аймагай «Ленинэй туг» газетэ Буряадай ЦНТИ-гэй начальнигай орлогшо А. Гончаровой «Һү hаалиин ажалда хоёр халаан ямар ашагтайб» гэhэн статья толилоо. Теэд тэрээн соонь дурдагдаhан жэшээнүүд юундэшьеб... Татарай АССР-hээ абтанхай. Татарай, Буряадай республиканууд тад ондоо эрхэ байдалтай бшуу. Өөрымнай республика соо жэшээ болохоор түрүү дүй дүршэлтэй hаалишад, малшад дутаа юм гү? Үгышье hаа, аймагай газетэнүүд нютагай эрхэ байдалда огто таарахагүй дүй дүршэл тухай ТАСС-ай материалнуудые олоор үгэнэ. Жэшээлхэдэ, «Бэшүүрэй таряашан» газетын хуудаhанууд соо тиимэрхүү материалнууд илангаяа олон дайралдана.

«Коммунис ёоор ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ районно газетэнүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой республикын аймагуудай газетэнүүдтэ hайшаалтай нүлөө үзүүлhэниинь мүнөө эли бодо харагдажа байнхай. Тэдэнэй үүргэ, нэрэ хүндэнь хараа байса дээшэлээ, хүдөө нютагуудай ажахын болон политическэ ажабайдалда үзүүлдэг нүлөөнь нилээд ургаа. Республикын аймагай газетэнүүдэй хуудаhануудые иража харахада, энэнь илангаяа эли болоно. Зүгөөр шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон байhан зандаа. Тэдэнэйнь нэгэн хадаа түрүү дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгын түлөө тэмсэл болоно бшуу.

Ив. ОЧОРОН.

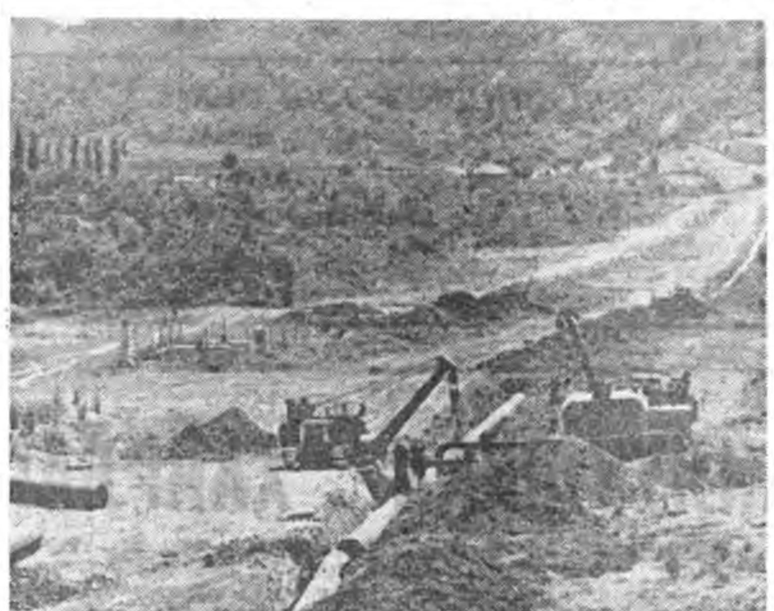

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. «Южгазпромстройн» Ростовой нэгэдэлэй табадахи барилгын захиргаанай коллектив Иран—СССР гэжэ газопровод татажа байна. Барилгашад hүмбэр уулата участогай 10 модо зайда утаhа татаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: газопроводой хоолой татагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

„СПАРТАК“ — ЗОНЫН ЧЕМПИОН

Сибирь, Алас-Дурна зүгэй футбольно полинуүд дээрэ түрүүшын хэрмаг саһанай унажа байһан энэ алтан намарай аали намдуун хаһада, Казахстанай хойто хубиин хотонуудай футболдо дуратайшуул түлэг шуужаха байна. Уралһаа эхилээд, Номгон океан хүрэтэрхи хотонуудай шэлэмэл командануд эгээл тэндэ мүнөө хабаха турша бшуу. Тиигэдэшье түгэсхэлэй, шиидхэхы наадануд.

Октябриин 15-да болоһон наадануудай дүнгүүд юу харуулааб?

Хойто Казахстанай Семипалатинск хотын «Спартак» «Амурые» (Благовещенск) 4:1 гэһэн тоотойгоор бэлэхэнээр илажа, дүн хамта 75 очкотой болоод, бэшэндээ хүсэгдэхэеэ болибо. Зонымнай шэнэ чемпион «Спартак» «А» классто түрүүшынгээ жэл наадаашье һаа, эхилхэһээ эршэтэйгээр, зориг түгэсөөр оролсожо, һайн техникэтэй, тактическа талаһаа зүб бодожо баримталдаг байһанаа харуулаа юм. Тэдэнэр энэ утынгаа замда оройдоол долоо дахин шуугдаа, тиихэдэ 59 бүмбэгэ сохижо оруулаа, 30 бүмбэгэ өөһэдынгөө воротадо руу алдаа. Муу бэшэл дүн даа. Хойто Казахстанай футболистнуудые амжалтаарнь амаршалая!

«Спартагые» хүсэжэ һанаатай шармайлдагша «Томлес» (Томск) Барнаулай «Динамые» 2:0, Хабаровскын СКА «Вулканиие» (Петропавловск-Камчатский) 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, урагшаа дабшабашье, туд тудтаа 68 очкотой болоод, «Спартагһаа» холо гээгдэжэ һалаба. Дурсагдагша командануудаар хабаа баранай яһан Красноярскын «Автомобилист» Курган хотодо тэндэхи «Зауралецтай» наадахадаа, 0:0 гэһэн тоотойгоор тэнсэжэ, нүгөө хоёртоо ахюулба.

Табадахи һуурида бүхөөр һууба гэжэ һанаһан «Сэлэнгэмнай» «Иртыштэ» (Омск) ахюулаа. «Сэлэнгэ хүнэй поли дээрэ наадабашье, алдаагүй. Целиноградай «Динамотай» 1:1 гэһэн тоотойгоор тэнсэжэ һалаа. Энэ хадаа манай командын түгэсхэлэй наадануудта хэһэн хоёрдохи тэнсэлгэнь гэжэ тэмдэглэе. Мүнөө «Иртыш», «Сэлэнгэ» туд тудтаа 59 очкотой болоо, гэбэшье «Иртыш» сохиһон, алдаһан бүмбэгэнгөө илгаагаар нэгэ табсан дээдэ тээ гарана бшуу. Зүгөөр үлэһэн хоёр наадайда эдэ хоёр хабаа баранай яһан командануудай хэнэйнь табалахи һуурида «түбхинэхэнь» үшөө мэдэгдэхэгүй байна. Тиихэдэ нүгөө хүршэ Шэтынхидэй «мүрымнай мушхэһөөр» үнинэй. Тэдэнэр октябриин 15-да Усть-Каменогорскдо наадахадаа, тэндэхи «Востогые» 2:1 гэһэн тоотойгоор илажа, табадахи һуурида хүсэд һанаатайгаа элирхэйлээ.

Түрүүшын арбанай тоодо яһан Благовещенскын «Амур», Барнаулай «Динамо» хүшэн һуурипуудтаа, хүшэн очконуудтаа үлөө. Тиихэдэ арбанай адагта яһан Владивостогай «Лучые» 2:1 гэһэн тоотойгоор илажа, Сахалинай команда өөрөө һуурииень эзэлөө. Мүнөө «Сахалин» 51 очкотой болоо.

Бусад командануудай дундаһаа хүнэй поли дээрэ илалта түйлаһан Ангарскын «Стартые» тэмдэглэмээр. Тэдэнэр Павлодарай «Тракторые» 1:0 гэһэн тоотойгоор илаа. «Дзержинец» (Новосибирск), «Металлург» (Новокузнецк) командануд 1:1 гэһэн тоотойгоор тэнсэв.

Һүүлшын хоёр наадаанай үмэнэ «А» классай хоёрдохи группын зургаадахи зонын командануудай байдал иимэл даа. Үлөөшэ наадануудаа үлэмжэ эдэбхитэйгээр, зоримгойгоор үнгэргэжэ, табадахи һуурияа бүхөөр «эзэлэлтэхэгэй» бусаһыень «Сэлэнгынгээ» футболистнуудта хүсэе.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

ХАЛТАР ХАРАНУУД ОЛОШОРНО

Ан үсхэбэрилдэг Витимэй ажахыда гүүгэ абалга амжалтатай үнгэрбэ. Түс ажахын хүдэлмэришэд хаража байһан халтар хара үнэгэдһөө 1829 гүлгэ абаха түсэбөө 1860 толгойдо хүргэбэ.

Ажахын түрүү хүдэлмэришэд З. Шахова, Н. Петрова, В. Емельянова гэгшэд байгша ондо илангаяа оролдосотойгоор ажаллажа гараа. Эмэ үнэгэдэй толгой бүриһөө 3,4 гүлгэ абаха даабаряа 3,8—3,9-дэ хүргэжэ, харааһан түсэбөө хэдэн толгойгоор үлүүдбэ.

Бишыхан гүлгэд мүнөө һайнаар бэлдэгдэһэн хоол дээрэ табигданхай. Юуб гэхэдэ, эдэ хоолой шанарһаа амитадай арһанайнь шанар дулдыдадаг шуу. Ноябриин эхээр эрэ үнэгэдэй елэгэр хара һайхан арһан гүрэндэ тушаагдажа эхилхэнь.

Ж. ДОРЖИЕВ.

Яруунын аймаг.

ЭДЕЭНЭЙ ДЭЭЖЭ ҮЗЭГДЭБЭ

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй столовонуудай эдеэ хоол шанагшад хабашадалаа харуулха гэжэ хүсэһэн. Тиин 16-дахи столово соо хэдэн үдэрэй турша соо конкурс-харалга эмхидхэһэн байна.

Конкурсдо залуушуул эдэбхитэй хабаадаа. Тиихэ зуураа, шадабаритай, бэрхэ кулинарнууд болоһоноо олондо харуулба. Тэдэнэрэй бэлдэһэн халуун болон хүйтэн эдеэн, элдэб янзын саладууд, хэршэһэн, татаһан, шараһан мяханай зүйлнүүд гансашье харахада һайхан байгаа бэшэ, харин амта шанараараа мүн лэ һайн байгаа бшуу.

Залуу кулинарнуудай мэргэжэл шалгаһан комиссиин гэшүүд тэдэнэрэй бэлдэһэн элдэб блюдануудай амта шэмэ, шэмэглээ гэхэ мэтыень хаража үзөөд, һуурингуудые элирүүлһэн байна.

Нимтын эдеэ хоол эрхимээр бэлдэжэ һураһан мастернууд Любовь Кудакова, Лидия Шох, Людмила Белозерова гэгшэд түрүү һуури эзэлээ.

Л. КАПИТОНОВА.

Ново-Селенгинскын эд бараанай магазинай коллектив хирэ хирэ болоод лэ ярмаг-выставка үнгэргэжэ байдаг. Эдлэжэ эрхэтэй хүнүүд. Эдэ бараанууд ехэ һонирхол татаhан, тус дэлгүүрэй хадаа ...

«Дотор хубсаһан» «һургуулиин хэрэгсэлнүүд» гэһэн хоёр выставка август һарада үнгэргэгдөө һэн. «Бэеын шэмэг—хубсаһан» гэһэн выставка һаяхан эндэ эмхидхэгдээ. Элдэб эд бараан энэ ярмаагта элбэгээр табигдана. Хамта дээрээ 3600 түхэригэй эд бараан энэ выставкада асарагдаһан, түсэгай булан түхеэрэгдэжэ, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн байна.

— Заримандаа ярмаг-выстав...

ДУРАТАЙГА... ШЭЛЫТ!

кэ дээрээ шэнэ эд бараа... худалдан абагшадта ... хэрэглэдэг шэнэ нэгэ ... Иимэ выставканууд ... эрилтые хангаха татай ... га болоно. Юуб гэхэдэ, ... абагшадые олоор хабаад ... юм. Тиимэһээ тус магазин ... маалагшад Д. Д. Кай... Н. Н. Власова гэгшэд ... бури түсэбтэ даабаряа ... дүүргэнэ, — гэжэ Сэлэнгын ... погой эд бараа эрхилэгшэ ... Нимаева хөөрэнэ.

Л. СЛЮНКИНА.

ОНДАТРА — олоор ҮДЭДЭГ ан

Октябриин 1-һээ ноябрь гаратар ондатра хабхаанаар барихадаа болохо юм.

Энэ үнэтэй агнаг арһаар гоё һайхан малгай, дэгэлэй заха хэжэ хүнүүд үмдэдэг. Манай Бурядта ондатра 1932 ондо асаргадаһан байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ ан ехээр үдэшөө. Иланагала Кабанскын, Түнхэнэй, Баргажанай аймагуудта элбэг. Жэлдээ 3—4 дахин түрэжэ зуураа 4-һөө 12 хүрэтэр хүбүү гаргадаг байна. Тэжээл элбэгтэй, ожорһолиг нуурнуудта байрануудаа түхеэрдэг.

Баргажанай аймагай ан үсхэбэрилдэг ажахы 15 ангуушадтай, тэдэнһээ гадна, һайн ... үшөө 17 хүн ан барил... жэл 8,5 мянган ондатра, ... ган хэрмэ, 3 мянган һ... хэ мэтын ан бариж... рэ тушааха ... Зарим ангуушан ... соо 250—400 хүрэтэр ... баридаг. Жэшээнь, ... М. Казанцев 390-ые ба... на. Р. Трубачеев, А. ... А. Краситкий, Б. Эрх... шэд мүн лэ олон ан ... бариһан байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ... эдеэлжэ байна. Ан ... лэгшэ С. Абашеев (зүүн ...) ангуушан Р. Трубачеев.

Элдэб һонин

„АЛТАН“ ШАНДАГАН

Скифүүдэй суута «ангай дүрэ» һажаалгажа, шандагануудые һиилэжэ зураһан табан алтан тобоорюулга археологууд Новая Каменка тосхон шадарһаа олоһон байна. Энэ тосхон Измаилһаа холо бэшэ хэмэ оршодог юм. Шэнэ зэрэ ... да тэхэ дүрбэдэхи зуун жэлдэ шандагануудай бэе оюун бэлигэй гэжэ һиилэгдэһэн ушар ехэ гайхалтай. «Алтан» шандагануудһаа гадна, заанай яһаар бүтээһэн барюултай гуулин гэрэл, грек углаха хээгээр зураһан шэмэглэһэн хуяг хүһэй гоёолто эрдэмтэд дээдэ угсаатанай скифэн эхэнэрэй хүүр дээрэһээ олоһон байна.

— Дунай шадар скифүүдэй ажаһуудал тухай гэршэлһэн археологическа баталамжалга һая болотор байгаагүй юм. Дон мүрэн... һөө Дунай хүртэр Хар... тала дайдаар скифүүд ... гэжэ гансал эртэ урда ... шэгүүд сооһоо мэдээ ... ба Каменка тосхон ... фүүдэй хүүр ... бэшүүд соо хэлэгдэһэн ... мүнөө бодото дэ... рэшэлжэ үгэнэ. Скиф... һуудал Таманска хахад ... рэһэ имэ «алтан» ... олдоһонниинь баһал ... маар. — гэжэ УССР-ай ... дай академиин экспеди... бэрилэгшэ, түүхын эрдэм... дат Н. М. Шмагиин ТАСС... респондентдэ хэлээ.

Ю. МИХАЙ... (ТАСС-...)

ХИЛЫН Саанаhаа РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд американ-сайгон сэрэгүүдтэ шанга сохилтонуудые хэжэ үргэлжэлһөөр. АПО агентствын мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэнэй ёһоор, Тейнинь провинцида байһан дайсанай сэрэгүүдые арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй артиллери октябриин 12, 13-да буудаа. Дайсанай 50 гаран сэрэгшэд алуулаа, шархатаа.

Кхмерскэ информационно агентствын мэдээсэлһэнэй ёһоор, сентябриин 24-дэ Камбоджын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Компонгтхом провинцида дайсадай 24 сэрэгэй огсосо шэнгээгээ, 400-гаад гаран солдадые хүлһөөнь буулгаа. Октябриин 2-ой үдэр тэрэл провинцида дайсадай 50 шахуу солдат, офицернүүд үгы хэгдээ.

А. САДАТ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

КАИР. (ТАСС). Арабай социалис союзай ЦК-гай Каирта болоһон заседани дээрэ Египедэй Араб Республикын президент А. Садат үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союзда албанай хэрэгээр айлшаалгамни эхиндээ һүүл хүрэтэрөө урагшатай байгаа гэбэ. СССР Египет хоёрой харилсаан бата бэхи, Дунын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдалые Советскэ Союз зүбөөр ойлгоно гэжэ найдал дүүрэн Москваһаа бусааб гээд Садат мэдүүлээ.

Сири ошолгомнай хоёр зорилготой һэн. Нэгэдэхеэр, Москва албанай хэрэгээр айлшаалгынгаа дүнгүүд тухай САР-ай президент Асадта мэдээсээбди. Хоёрдохёор, хоёр ороной хоорондохи нэгэдэлые бэхижүүлхэ, Арабай социалис союз болон Сириин БААС партиин хоорондохи харагүүдтэ хабаатай хамтын хэмжээнүүдые хараалха хэрэгтэй байгаа. Эдэ асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсоодби гэжэ Садат тэмдэглэбэ.

Араб газар нютагта харин нэгэшье солдадай үгы болоходонь, сэг үргэлжын яйбаралгэ тухай асуудал ойлголсохо ... Садат мэдүүлээ. Өөрынгөө газар дайда, хилэ тухай асуудалые харин хамаадалгатайгаар зүбшэхэ хүсэлэйһээ гэжэ элидхэл соогоо Садат тэмдэглээ. Һеемшье араб газарые зайсадта үгэхэгүйбди гэжэ президент эрид шууд мэдүүлбэ.

ШАХАРДУУ БАЙДАЛ ҺУЛАРУУЛХА ДУРАГҮЙШҮҮЛ

МЮНХЕН. (ТАСС). ХДС/ХСС партиин хүтэлбэрилэгшэд канцлер В. Брандтын правительствын хүбүүлжэ байгаа политикые дахин шүүмжэлбэ. ХСС партиин съездын дүүрэһэнтэй дашарамдуулагдан, Мюнхендэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ХСС партиин түрүүлэгшэ Ф. Штраус Советскэ Союз ба Польшотой ФРГ-гэй баталһан договорнуудай уг удхые шал буруугаар тайлбарилна.

ФРГ-гэй тон барууней үзэл баримталагшадай удамарша Штраус Германида хоёр гүрэнэй бии байһан баримтые буруушаана. Социалис оронуудта эсэргүүгээр ФРГ-гэй ябуулдаг байһан, мүнөө газардаһан политикые дахяад һэргээхэ эрилтэ Штраус табяа.

ФРГ-гэй ябуулжа байгаа мүнөөнэй политикые хубилгаха хүсэлтэй байһан тухайгаа ХДС партиин түрүүлэгшэ Барцель мүн лэ мэдүүлээ.

Европодо сэрэгэй-политическэ түсгаар бүлэглэлнүүдые байгуулбал таарамжатай һэн гэжэ Барцель һанамжалба.

ИНДО-ПАКИСТАНАЙ ХИЛЭ ДЭЭРЭ ШАХАРДУУ БАЙДАЛ ТОХЁОЛДОНХОЙ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индо-Пакистанай зүүн, баруун хилэнүүд дээрэ Пакистанай сэрэгүүдэй гулидхагдажа, энэ районнуудта хүшэрхэ байдалай һүжэржэ байһые хараадаа абан, Инди өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэлэн болгоо гэжэ Делиин хэблэл мэдээсэбэ. Өөһэдынгөө хилые аюулгүй болгохо зорилгоор, энэ харюугай алхам Индиин правительство хэхэ баатай болобо гэжэ Индиин Оборонын министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Индиин арми манай газар нютагта халдан ороһон ямаршье дайсанда харюу үгэхөөр түгэс бэлэн гэжэ түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

* * *

ДЕЛИ. (ТАСС). Инди Пакистан хоёрой хилэ дээрэ Пакистанай сэрэгүүдэй гулидхагдаһан, Индиин армиин дайсадта харюу үгэхөөр бэлэн зэһээд байһан тухай ПТИ агентство мэдээсэнэ.

Хилэ дээрэ хирэ хирэ буудалдаан болоно, Пакистанай талаһаа Индиин газар нютагууд ехэ буугаар буудагдана гэһэн мэдээсэлнүүд Индиин ниислэлдэ абтана. Фазилка (Пенджаб штат) шадар буудалдаан болоо, Гарро Хилз (штат Мегхалайя) районой оршондо Индиин газар руу нэбтэрэн ороһон Пакистанай сэрэгүүдтэй Индиин сэрэгүүд тулалдаа гэжэ ПТИ агентство саашань дамжуулна. Октябриин 17-до Кришнаванагар (Баруун Бенгали штат) гэжэ район шадархи Шикарпур гэжэ һууринине Пакистанай сэрэгүүд буудаа.

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Индиин ехэ бүлэг сэрэгүүдэй Пакистанай хилэ руу дүтэлжэ ябаһан, Индиин талын ехэ буунуудаар Пакистанай газар нютагуудые буудаһан тухай мэдээсэлнүүдые «Нью таймс» газетэ толилно.

Гүрэнэй хинамжада абтаба

ДЕЛИ. (ТАСС). Нүүрһэнэй 214 шахтые гүрэнэй хинамжада абаха тухай шиидхэбэри Индиин правительство гаргаа гэжэ «Хиндустан таймс» газетэ мэдээсэнэ. Нүүрһэнэй промышленностиие шанадхаһан эмхидхэхэ, түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ, Индиин газар дайдын баялигуудые эрдэм наукын зэбсэгээр ашаглаха зорилготой энэ алхам хэгдээ.

Хуулиие хориһон захиралта

МОНТЕВИДЕО. (ТАСС). 1968 оной забастовкодо хабаадаһанайнгаа түлөө ажалһаа намнуулһан гүрэнэй алба хаагшадые үмсын банкнуудай хүдэлмэрилэгшэдые ажалдань бусаан абаха тухай хуулиие хориһон захиралта Уругвайн правительство гаргаба.

Хүдэлмэришэн ангида эсэргүү политикые буруушаадаг профсоюзуудай эрид шанга тэмсэлэй ашаар байгша оной сентябрь соо Уругвайн парламент тиимэ хуули баталан абаха баатай болоо һэн.

Правительствын энэ шиидхэбэриие эрид шууд буруушаажа байһанаа түрүү үзэлтэй олонниитэ, ороной профсоюзууд мэдүүлнэ.

ПЕНТАГОНОЙ ХАРАТА ТҮСЭБҮҮД

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Камбоджые сэрэгэй гуламта болгохо талаар үргэн хараатай түсэб американ генералнууд зохёоно. США-гай Штабай начальнигуудай комитет Камбоджодо илалта түйлаха зорилготой «табан жэлэй түсэб» бэлэдхэжэ гээд «Вашингтон пост» газетэ мэдээсэнэ. Конгрессһээ абтаһан мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн, энэ түсэб хадаа Никсонэй «Гуамска доктрина» гэдэгые «хэрэг дээрэ бэелүүлэлгын ёһотой жэшээ мүн болоно» гэжэ газетэ саашань үргэлжэлүүлнэ. Тэрэ доктринын ёһоор, американ империализмын харата түсэбүүдые бэелүүлгэ США-гай «союзнигуудай» нюрганда ашагдаха ёһотой байна.

Американ түсэбэй гол хубинь хадаа партизануудта эсэргүү үргэн далайсатай дай һүжэрөөлгэ болоно. Камбоджын патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү сэрэгэй эдэ ябуулганууднье нютаг зоной дундаһаа суглуулагдаһан шэнэ ёһоной сэрэгүүд хэхэ болоно. Түсэхэй зорилготой американ сэрэгүүдэй гэхэ гү, али «ногоон беретүүдэй» гуримаар эмхидхэгдэһэн шэнэ ёһоной сэрэгүүд партизануудта эсэргүү дайнай гол хүсэниинь болохо юм.

Мүнөө байгаа 170 мянган сэрэгшэдтэй Камбоджын армиие Пентагон шэнээр зэбсэглүүлхэ, тоо толгойнь олошоруулха һэдэлгэтэй. 1972 ондо Камбоджын армиин сэрэгүүдэй тоое 220 мянган хүндэ, 1977 ондо 306 мянган хүндэ хүргэхэ түсэбтэй.

Тэрэ түсэбэй ёһоор, Камбоджодо американ туһаламжа үзүүлэлгын хэмжээн дээшэлүүлэгдэхэ, американ сэрэгэйхидшье энэ орондо олон болохо байна.

КИССИНДЖЕР КНР ОШОБО

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Национальна аюулгүйн талаар США-гай президентын тусхай туһалагша Г. Киссинджер тусхай самолёдоор Пекин ошобо гэжэ Сагаан байшан мэдээсэв. США-гай президент Р. Никсонэй албанай хэрэгээр КНР ошолгые Киссинджер бэлэдхэхэ зорилготой юм гэжэ Сагаан байшанда мэдүүлээ. Киссинджертэй хамта сэрэгэй хэрэгүүдээр президентын туһалагша бригадна генерал Дж. Хьюз, захиргаанай-техническэ асуудалаар президентын туһалагша Д. Чэпин, Сагаан байшангай коммуникациин таһагые хүтэлбэрилэгшэ бригадна генерал А. Редмэн болон бусад нюурнууд Пекин мордоо.

Пекин орохо замдаа Киссинджер Гавайска аралнууд дээрэ, Гуам арал дээрэ тогтохо юм.

Уласхоорондын фельетон

«ТУҺАЛАМЖАҺАА ЗАЙЛУУЛЖАЛ ХАЙРЛАГТЫ!»

Журналист ноён министрэй кабинедэй үүдэ нээбэ.

— Тантай хөөрэлдэжэ болохо гээшэ гү?—гээд, хармаан сооһоо бишыхан магнитофоноо гаргаадхиба.

— Хэнэй үмэнһөө намда хандабабта?—гэжэ ноён министр һөөргэдэбэ.

— Бүгэдэ ниитын һанал бодолые үзүүлэгшын түлөөлэгшэб.

— Юун тухай намһаа асуухаяа һанабат?

— Танай правительство үнэн сэдьхэлэй туһаламжа бусад оронуудта саашадаашье үзүүлхэ хүсэлтэй зандаа гээшэ гү?

— Тиигэнгүй яахаб! Байгша он соо манай правительство үзүүлдэг туһаламжынгаа хэмжээ харгаа байса нэмээхэ. Энэ хадаа манай нангин үялга мүн. Бидэ саарһан мүнгэ барладаг олон шэнэ машинануудтай болообди. Юрэдөөл, манай үгэһэн мүнгөөр ханаяашье ниягаа һаатнай, хүрэжэ ядахагүй.

— Тиихэдэ хана ниадаг гоёолто саарһа үйлэдбэрилхээ болинхомнай гэжэ мэдүүлбэ гэхэдэ үнэн гү?

— Зүб ойлгоот, тиихын түлөө хүсэ шадалаа гаминангүй оролдоноди. Үнэхөөрөөшье, гэрэйнгээ хана һаршаганаһан үнэтэ саарһан мүнгэнүүдээр шэмэглэжэрхёод һуухан хүнүүд ямар һанаа сэдьхэл тэнигэлһэн байха гэжэ һананабта? Үшөө юун тухай асууха хүсэлтэйтэб?

— Тэрэ ханын шэмэг болохо шэнэ саарһантнай алтаар ханагданхай юм гү?

— Һэ, үшөө юун гэжэ хэлэхэбта?! Тиимэ һонин юумэн үгы. Алтамнай хэмэл шудханһаа хүрэжэ болихо байхал. Теэдшье барлаһан мүнгөө алтаар хангалга манда хэрэгтэйшье бэшэ. Тэдэмнай бури үнэтэй юу хээгээр хангагданхай байха,—гэжэ ноён министр туһаламжатайгаар дүүргэбэ.

— Алтанһаа үнэтэй юун гээшэб? Ямар металл байгаа хаб, мэдэжэ болохо гү?

— Юун металлаа хэлээбта! Манай гүрэнэй нэрэ хүндэ, алдар солын хэмжээн хангалта болохоор юумэ гээшэ гү? Бусад гүрэнүүдтэ үзүүлдэг туһаламжаа ехэ болгохо тума манай алдар соло баһал өөдөө үргэгдэнэ бшуу. Шэнэ жэлдэ хүүшан, шэнэ союзнигуудтаа гурбан миллиардын хэмжээнэй туһаламжа үзүүлхэеэ бэлдэнэбди.

— Ухайш даа, бахархахаар байна, ноён министр. Энэ ехэ туһаламжынтнай түлөө Олимпиһаа байха Синайн хада хуушаад хүрэтэрөө доро дохижо эхилэнхэйл... Теэд танай правительствын союзнигуудтаа үзүүлдэг туһаламжын янза түхэл ямар бэ гэжэ асуухада болохо гү? Тэдэнэр танһаа трактор, хубсаһа хунар, эдеэ хоолой зүйл, шэмэглэгдэһэн журнал гү, али жажалха резина абана гээшэ гү?

Министр гайхангяар журналист тээшэ шэртэбэ? «Энэ баармашни дээдэ тушаалтай хүнүүдээр үе наһан соогоо үгэ андалдажа үзөөгүйтэйл». Хайрладаһаниинь хүрэбэ. Зүгөөр ноён министр бээ барьяд, ойлгуулхые һэдэбэ:

— Та хүн хүрэлтэнэй мүнөө ямар ёһото туһаламжа хэрэгэлдэг гэхэ гээшэб мэдэхэгүй байбалтайт. Юуб гэхэдэ, мүнөө хүн түрэлтэндэ энэ сагайнгаа эрилтэтэй гүйсэд тааранги бүү зэбсэг хэрэгтэй болонхой бшуу. Манай ороной промышленность өөрынгөө хэрэглээнэйһээ үлүү гарама олон бүү зэбсэг үйлэдбэрилдэг. Тиимэһээ манай союзнигуудтаа бүү зэбсэг худалдан абадаг, үгышье һаа, тэдэниие абаха мүнгэ үдаан болзороор урьһаланайрди. Тиихэдээ хани нүхэдэйнгөө аюулгүйе хангана, өөрынгөө орон дотороо засаг түрые хамгаалне гээшэбди.

— Танай хэлээшэ үнэхөөрөөшье гүн ухаатай байна, ноён министр. Танай правительствын үзүүлдэг туһаламжын ашаар бүмбэргэр дэлхэйн хүн зоной туулай мэтээр үдэлгэ тэнсүүлэгдэжэ гээшэ ха, зүгөөр энэ оролдолготнай бүгэдэ ниитын һаналтай тааралдана гээшэ гү? Юуб гэхэдэ, үгытэй хүн зоной туһаламжада хоорһоо хоорһоо сооһоо хоорһоо гэжэ этигэдэгүй зон хаа хаанагүй үзөөл бии юм.

— Тэрэ бүгэдэ ниитын һаналжа тухай хамар доро хахархай аман байнал гэжэ шашахаа болибтны даа,—гэжэ ноён министр сухалдангяар тэмдэглэбэ.—Би тэрэ бүгэдэ ниитын һаналһаа лэ айхагүй юуншье гэжэ һанагшагүйб. Ойлгосотой гү? Үшөө бии юм?

— Оройдоол нэгэ асуудал.

— Түргэн асуугты! Минии минута бүхэмни үнэтэй сэнтэй, мүнгэтэ юм...

— Һайн бэлэйт ноён министр!

— Түргэлэгты...

— Хэрбээ удаадахи һунгалтын үедэ танние президент болгожо һунгахаржёо һаань, юу хэхэ һэмта?

— Намайе президент болгоо һаань гү?

— Тон зүб. Хэрбээ һунгалтын үедэ танай түлөө бухы үнэн сэдьхэлээрээ дуугаа үгөө һаа, юу хэхэ байхаб?

— Үнэн сэдьхэлтэй зоной дуугаа үгэхэ болоо һааһь, минии президент болохо һунгардахагүймни лабтай... Тэд хэрбээ президент болошоо һаа, шэ һаа, танай орондо үзүүлэгдэдэг туһаламжынгаа хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ һэм.

Ноён министрэй нюдэеэ хүсэд сабшаагүй байтар, үнөөхи журналистнай үлеэлгэһэн юумэдэл үгы болошобо. Үйлсэдэ гүйжэ гараад, үнгэ зүһээ хубилгаһан юумэн:

— Ойе! Туһалыт, абарыт,—гэжэ оог хүүгай табиба... Үдэндэ байһан зон полициингэ тэрэниие үрсэгэнүүлээд, абаад ябашаба.

— Үнэмшэлгээ харуулагты!—гэжэ полициин комиссар шангарба. Журналист баригдаһан гараараа паспортаа абажа һарбайба.

— Хари гүрэнэй журналист гээшэ гү?—гэжэ полициин комиссар гэлэйбэ.—Теэд үхэдэл шудхэртөө юундэ хашхараа хаагалаа юмта. Танда ямаршье аюул тохёолдоогүй бшуу.

— Минии... минии түрэл орондо аюул тохёолдоод байна. Хоёр минутын үмэнэ тэрэ ноён министр манай... манай орондо туһаламжа үзүүлхэ гээ!

Мартти ЛАРНИ,
Финляндиин уран зохёолшо.
(АПН).

ПРАВДА-БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Үндэр зорилго» — түрүү бэшэг. Республикын ажахынуудһаа һүүлшын һонинууд. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түрүү арга ажахыда» — А. Ананьевай статья. «Зээн байшан...» гэһэн корреспонденци. ... орон доторнай. Нютаг... һонин.

Гурбадахи хуудаһанда: ... болон худөө тосхоной ... гээрэл». Гэһэн гаршаг... формацинууд Совет-... коммунике. Хилын саа...

Дурбэдэхи хуудаһанда: ... тивна хуудаһан.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—5... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редак... 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленн... строительства — 61-35, советского строительства и быта—6... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 6781, ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ... бюро — 57-63, фотолаборатории — 33-61.